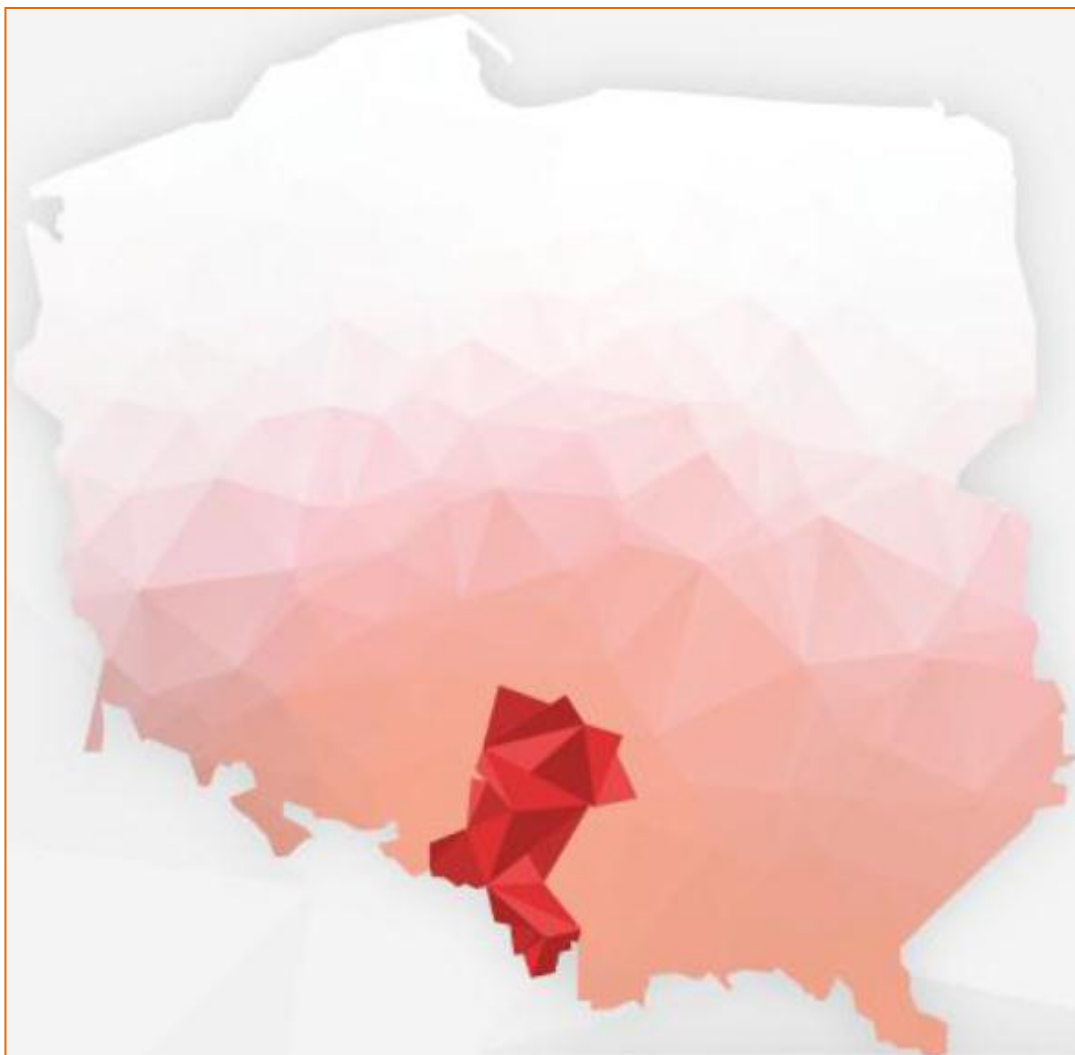

Program dla Śląska

Stan realizacji

Wrzesień 2018 r.

Spis treści

Wstęp	1
Dotychczasowe działania w zakresie wdrażania i monitorowania Programu.....	3
Realizacja inicjatywy pn. „Coal regions in transition” w Polsce	6
Cel 1: Wzrost innowacyjności przemysłu i inwestycji rozwojowych w regionie	7
Cel 2: Zwiększenie aktywności zawodowej i podniesienie kwalifikacji mieszkańców regionu	14
Cel 3: Poprawa jakości środowiska przyrodniczego	17
Cel 4: Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej	21
Cel 5: Wykorzystanie potencjału województwa śląskiego w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz rozwój innowacji w energetyce	26
Cel 6: Poprawa warunków rozwojowych miast województwa śląskiego	31
Załącznik 1: Szczegółowy wykaz stanu realizacji przedsięwzięć z Programu dla Śląska.....	42
Załącznik 2: Indeks nowych przedsięwzięć do realizacji w ramach Programu dla Śląska	57

Wstęp

Ogłoszony przez Premiera Mateusza Morawieckiego 21 grudnia 2017 r. w Katowicach Program dla Śląska jest jednym z priorytetowych projektów strategicznych wymienionych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Program stanowi odpowiedź na wyzwania związane z transformacją społeczno-gospodarczą w kierunku większej produktywności i innowacyjności, które wymagają skoordynowanej i zintegrowanej interwencji rządu w regionie.

Województwo śląskie jest **najbardziej zurbanizowanym** oraz **najsilniej uprzemysłowionym regionem** Polski. Charakteryzuje się dobrze **rozbudowaną siecią transportową i infrastrukturą energetyczną**. W regionie znajdują się **silne ośrodki naukowe i badawcze, kapitał ludzki i instytucjonalny**, w tym **najsprawniejsza w Europie strefa ekonomiczna**. Wykorzystanie tego silnego potencjału rozwojowego jest ograniczone ze względu na większe, niż w pozostałych częściach kraju, natężenie barier rozwojowych. Przywrócenie Śląska na ścieżkę trwałego wzrostu wymaga przewyższenia problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, modernizacją infrastruktury, wypracowaniem potencjału instytucjonalnego i mechanizmów aktywizacji gospodarczej zdegradowanych i niewykorzystywanych terenów pod nowe inwestycje, odnowienia tkanki miejskiej oraz podniesienia innowacyjności przemysłu i kwalifikacji regionalnych zasobów pracy.

W grudniu 2017 r. Program dla Śląska obejmował 73 przedsięwzięcia o szacowanej wartości 40 mld zł, natomiast ich wartość po weryfikacji (np. w związku z doprecyzowaniem szacunków dotyczących wartości projektów) wzrosła o dodatkowe 2 mld zł. Realizacja tych przedsięwzięć wymaga konsekwencji i współpracy szeregu ministerstw, instytucji i agencji państwowych. Przedsięwzięcia zawarte w Programie służą osiągnięciu następujących celów:

1. **Wzrost innowacyjności przemysłu i inwestycji rozwojowych w regionie.**
2. **Zwiększenie aktywności zawodowej i podniesienie kwalifikacji mieszkańców regionu.**
3. **Poprawa jakości środowiska przyrodniczego.**
4. **Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej.**
5. **Wykorzystanie potencjału województwa śląskiego w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz rozwój innowacji w energetyce.**
6. **Poprawa warunków rozwojowych miast województwa śląskiego.**

Raport zawiera podsumowanie stanu realizacji celów i działań Programu, z uwzględnieniem najważniejszych przedsięwzięć. Szczegóły odnośnie wszystkich przedsięwzięć znajdują się w załączniku nr 1. Dane wykorzystane w raporcie obejmują okres do 31 lipca 2018 r., a w niektórych przypadkach zostały zaktualizowane przez właściwe instytucje wg stanu na 7 września br. Niniejszy dokument przygotowany został we współpracy ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim (ŚUW) oraz z wykorzystaniem danych zawartych w raporcie z realizacji Programu dla Śląska za II kwartał, przygotowanym przez ŚUW.

Do tej pory zaangażowanych zostało już ponad 21 mld zł¹, co stanowi blisko 50% szacowanej wartości przedsięwzięć. Z kolei dotychczas zrealizowane w ramach Programu wsparcie szacuje się na kwotę około 9,3 mld zł². Są to środki pochodzące ze źródeł europejskich i krajowych, które zostały zakontraktowane na realizację 671 indywidualnych projektów. Projekty te uzyskały wsparcie z programów i konkursów zarządzanych na poziomie krajowym i prowadzonych m.in. przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwo Infrastruktury, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości czy Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Szacunki te obejmują również wydatki na imiennie wskazane w Programie przedsięwzięcia infrastrukturalne, przewidziane w ramach umów podpisanych z wykonawcami na realizację robót budowlanych, a także zakończone projekty.

Program dla Śląska, dążąc do większej integracji działań prowadzonych w krajowych polityk publicznych, ma **otwarty charakter. Dzięki temu do Programu dołączonych zostało 14 nowych przedsięwzięć, w tym program „Czyste Powietrze” oraz inne przedsięwzięcia o szacowanej wartości 13,2 mld zł. Zwiększa to wartość Programu dla Śląska z 42 mld zł do 55 mld zł.**

Raport wskazuje na pierwsze osiągnięcia związane z wdrażaniem Programu dla Śląska. Zauważalna jest poprawa koordynacji wydatkowania środków, co z kolei pozytywnie wpływa na efektywność i tempo realizacji działań rozwojowych. Nawiązany został szerszy dialog i współpraca pomiędzy różnymi interesariuszami na poziomie krajowym i z województwa, a co za tym idzie poprawia się integracja działań rozwojowych. Mimo wczesnego etapu wdrażania Programu dla Śląska, stanowi on dobry przykład stymulowania i wzmacniania procesów rozwojowych w skali regionalnej.

¹ Wskazane 21 mld zł to środki, które są zagwarantowane na realizację wybranych przedsięwzięć i wynikają z programów krajowych, uchwał Rady Ministrów bądź innych dokumentów.

² Kwota 9,3 mld zł dotyczy projektów, które są już w fazie wdrażania (np. podpisano już umowy na dofinansowanie projektów w województwie śląskim w ramach krajowych programów operacyjnych).

Dotychczasowe działania w zakresie wdrażania i monitorowania Programu

Za koordynację realizacji Programu dla Śląska odpowiedzialne jest **Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju**. Główne działania Ministerstwa są związane z koordynacją i strategicznym monitoringiem postępów Programu, realizowanymi przy wykorzystaniu **Podkomitetu ds. Programu dla Śląska** w ramach Komitetu Koordynacyjnego ds. Polityki Rozwoju, któremu przewodniczy Minister Inwestycji i Rozwoju. Podkomitet ds. Programu dla Śląska zebrał się w lutym 2018 r. W skład Podkomitetu wchodzi przedstawiciele kluczowych resortów, innych instytucji centralnych realizujących przedsięwzięcia wynikające z Programu, a także kluczowych partnerów na szczeblu regionalnym:

- Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju – Przewodniczący Podkomitetu,
- Ministerstwo Energii,
- Ministerstwo Finansów,
- Ministerstwo Infrastruktury,
- Ministerstwo Środowiska,
- Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii,
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej,
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- Ministerstwo Zdrowia,
- Marszałek Województwa Śląskiego,
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego (WRDS) w Katowicach (dwóch przedstawicieli – reprezentant strony pracodawców oraz związków zawodowych),
- Polski Fundusz Rozwoju,
- Wojewoda Śląski,
- Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna.

W ramach inauguracyjnego posiedzenia Podkomitetu zaprezentowano najważniejsze założenia Programu oraz system jego monitorowania.

Ministerstwo prowadzi w trybie ciągłym współpracę z instytucjami odpowiedzialnymi za właściwe przedsięwzięcia, podejmuje działania służące rozwiązywaniu problemów wstrzymujących postęp we wdrażaniu Programu, a także zapewnia dialog rządu ze stroną regionalną poprzez udział w Komitecie Sterującym funkcjonującym przy Wojewodzie Śląskim i niezbędne wsparcie sygnalizowane przez Komitet.

Komitet Sterujący powołany przez Wojewodę Śląskiego zajmuje się bieżącym monitoringiem Programu, w szczególności poszczególnych przedsięwzięć w nim zawartych. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- Wojewoda Śląski – jako przewodniczący,
- Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju,
- Urzędu Marszałkowski Województwa Śląskiego,
- Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego (WRDS) w Katowicach (dwóch przedstawicieli – reprezentant strony pracodawców oraz związków zawodowych),
- Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii,
- Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- Banku Gospodarstwa Krajowego – oddział w Katowicach.

Do głównych zadań Komitetu Sterującego należy przygotowanie kwartalnych raportów monitoringowych oraz koordynacja operacyjna działań podmiotów włączonych w realizację Programu.

Dotychczas odbyły się cztery posiedzenia Komitetu Sterującego. Na pierwszym posiedzeniu 21 maja 2018 r. przyjęty został **„Raport otwarcia”**. Dodatkowo, w trakcie inauguracyjnego posiedzenia szczegółowo omówione zostały kwestie związane ze smogiem, w szczególności w kontekście działań prowadzonych w ramach **rządowego programu „Czyste powietrze”**. Kolejne posiedzenia 12 czerwca oraz 2 lipca 2018 r. poświęcone były szczegółowemu omówieniu stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Na posiedzeniu 13 września prezentowany był raport monitorujący za II kwartał 2018 r., a także szczegółowo omówiono stan wdrażania przedsięwzięć związanych z infrastrukturą transportową.

W okresie sprawozdawczym, poza budową systemu instytucjonalnego Programu dla Śląska, właściwe instytucje zostały zobowiązane do przedstawienia lub wypracowania szczegółowych informacji odnośnie przygotowania bądź realizacji przedsięwzięć. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (MliR) oraz Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (KPRM) opracowały jednolity zakres sprawozdawczy, dostosowany do systemu informatycznego MonAliZa wykorzystywanego na potrzeby monitoringu operacyjnego projektów strategicznych, prowadzonego przez Rządowe Biuro Monitorowania Projektów (KPRM) oraz Radę Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych (RMPPS, organ pomocniczy Prezesa Rady Ministrów)³. Program dla Śląska został zgłoszony do listy projektów kategorii „A” w ramach monitoringu operacyjnego, tj. został oznaczony jako znajdujący się w zakresie szczególnego zainteresowania RMPPS. W sierpniu br. MliR umożliwiło korzystanie z systemu MonAliZa dla przedstawiciela ME oraz ŚUW w celu realizacji uzgodnionego z RBMP procesu dezagregacji monitoringu (monitorowania realizacji programu na poziomie operacyjnym poprzez 6 projektów odpowiadających celom tematycznym, tj. przez ŚUW w zakresie celów 1-4 i 6 i ME w zakresie celu nr 5, przy współpracy MliR).

Z uwagi na niewystarczający zakres danych przekazywanych przez instytucje, MliR wypracował poszerzony zakres wymagań związanych z raportowaniem w postaci „Fizyki projektowej PdŚ”.

³ zgodnie z zarządzeniem nr 58 Prezesa Rady Ministrów, z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie Rady monitorowania portfela projektów strategicznych.

W następstwie precyzyjnie zidentyfikowane zostały bariery dotyczące realizacji części projektów, dla których MliR zorganizował cykl dziewięciu spotkań. Odbyły się one w dn. 23-25 lipca 2018 r. i poświęcone były zagadnieniom związanym m.in. z infrastrukturą transportową, energetyką, poprawą jakości środowiska, sektorem B+R czy projektami o charakterze społecznym. 24 sierpnia 2018 r. odbyły się spotkania dotyczące przedsięwzięć z zakresu elektromobilności, ochrony środowiska oraz energetyki. 27 sierpnia 2018 r. odbyły się z kolei spotkania eksperckie nt. przedsięwzięć realizowanych przez podmioty grupy PFR oraz przedsięwzięć kolejowych. Docelowo przewiduje się, że wszystkie instytucje odpowiedzialne za przedsięwzięcia z Programu będą miały udzielone licencje na wprowadzanie danych monitoringowych do systemu MonAliZa.

Jednym z impulsów do powstania Programu dla Śląska była inicjatywa WRDS, która we wrześniu 2016 r. przygotowała „Porozumienie na rzecz zintegrowanej polityki rozwoju województwa śląskiego”. Porozumienie to zawiera szereg inicjatyw i propozycji projektów m.in. z zakresu rewitalizacji czy reindustrializacji. Ponieważ wiele z tych propozycji wymagało doprecyzowania czy dookreślenia założeń, w Programie dla Śląska znalazło się przedsięwzięcie pn. **„Mapa drogowa wdrażania projektów z Porozumienia na rzecz zintegrowanej polityki rozwoju województwa śląskiego”**, którego celem jest gruntowna analiza możliwości wdrożenia zgłoszonych przez WRDS projektów. MliR dwukrotnie ogłaszało przetarg na realizację zamówienia przygotowania „Mapy drogowej wdrażania projektów z *Porozumienia na rzecz zintegrowanej polityki rozwoju województwa śląskiego*”, jednakże w obydwu przypadkach zgłaszający się Wykonawcy nie spełniali kryteriów zawartych w ogłoszeniu. Jeszcze we wrześniu 2018 r. ogłoszony zostanie kolejny przetarg.

Realizacja inicjatywy pn. „Coal regions in transition” w Polsce

W październiku 2017 r. na spotkaniu zorganizowanym w siedzibie Ministerstwa Energii z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej, zainaugurowane zostały po stronie polskiej prace związane z uruchomieniem i wdrożeniem inicjatywy „Coal regions in transition” (CRiT), która ma na celu wspieranie przemian gospodarczych regionów uzależnionych w przeszłości od górnictwa. Śląsk jako jeden z kilku regionów w Unii Europejskiej (i jedyny w Polsce) został wskazany przez Komisję Europejską do udziału w inicjatywie.

13 lutego 2018 r. w Katowicach odbyło się pierwsze spotkanie z przedstawicielami Komisji Europejskiej, na którym szerzej dyskutowano o założeniach inicjatywy, możliwościach jej finansowania, a także preferowanej liczbie projektów. Spotkanie to miało na celu również przygotowanie strony polskiej do udziału w zaplanowanych na koniec lutego w Brukseli warsztatach poświęconych inicjatywie. W trakcie warsztatów strona polska reprezentowana przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwo Energii oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego zaprezentowała kilkadziesiąt propozycji projektów. W trakcie dyskusji ustalono, że liczba projektów musi zostać zredukowana.

Kolejne ustalenia dotyczące inicjatywy CRiT miały miejsce w trakcie X edycji Europejskiego Kongresu Gospodarczego (EKG), który odbył się w dn. 14-16 maja 2018 r. w Katowicach. W trakcie spotkań poruszono kwestie koordynacji, selekcji projektów wskazanych do realizacji oraz źródeł ich finansowania. W kontekście ustaleń ze spotkań podczas EKG, w I połowie czerwca 2018 r. opracowane zostały uwagi do projektu mapy drogowej „Coal regions in transition” przesłanego przez KE. W ramach stanowiska wypracowanego wspólnie przez MliR i ME skoncentrowano się na zagadnieniach związanych z koordynacją (proponując koordynację przez stronę rządową, w ramach Komitetu Sterującego PdŚ) oraz poszukiwaniem nowych źródeł finansowania w ramach instrumentów zarządzanych z poziomu KE.

W dn. 12-13 lipca 2018 r. odbyły się kolejne warsztaty inicjatywy CRiT w Brukseli. W trakcie spotkania miała miejsce dyskusja nt. propozycji mapy drogowej przygotowanej przez KE. Omówione zostały też kwestie związane z koordynacją inicjatywy po stronie polskiej. Strona rządowa zgłosiła 16 projektów do inicjatywy, z czego 6 zawartych jest w Programie dla Śląska. Prezentacja ostatecznej listy projektów będzie miała miejsce w trakcie szczytu klimatycznego COP24, który odbędzie się w dn. 3-14 grudnia 2018 r. w Katowicach.

Cel 1: Wzrost innowacyjności przemysłu i inwestycji rozwojowych w regionie

Z perspektywy realizacji celu głównego, szczególnie istotny jest cel dotyczący wzrostu innowacyjności przemysłu i przyciągania inwestycji prorozwojowych. Nowoczesny i innowacyjny przemysł to nie tylko szansa na lepsze miejsca pracy, ale również zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia środowiska, a co za tym idzie ogólna poprawa jakości życia mieszkańców regionu. Przyciąganie nowych inwestycji do województwa śląskiego to szansa na zwiększenie poziomu zatrudnienia. Istotnym elementem działań realizowanych w ramach celu nr 1 jest pakiet produktów oferowanych przez podmioty wchodzące w skład Grupy Polskiego Funduszu Rozwoju. Proponowana oferta zawiera zarówno produkty dedykowane start-upom, sektorowi MŚP, jak również dużym przedsiębiorstwom planującym ekspansję zagraniczną.

Działanie 1.1 Wsparcie regionalnych specjalizacji i sektorów wysokoproduktywnych z wykorzystaniem programów sektorowych

W sferze badawczo-rozwojowej wsparcie w ramach Programu dla Śląska udzielane jest poprzez **sześć programów sektorowych wdrażanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju**. Programy te przewidują wsparcie sektorów: motoryzacyjnego (**INNOMOTO** – przedsięwzięcie nr 6 w Programie dla Śląska – 6), stalowego (**INNOSTAL** - przedsięwzięcie nr 5), produktów medycznych (**INNOMED** - przedsięwzięcie nr 3), farmaceutycznego (**InnoNeuroPharm** - przedsięwzięcie nr 4), elektroenergetycznego (**PBSE** - przedsięwzięcie nr 1), czy zwiększenie konkurencyjności w skali międzynarodowej sektora producentów inteligentnych urządzeń i systemów do generacji energii rozproszonej (**IUSER** - przedsięwzięcie nr 2). Są to branże w dużej mierze zbieżne z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami Śląska (energetyka, medycyna), lub których obecność od lat jest silnie zaznaczona w regionie (sektor motoryzacyjny, przemysł stalowy). **Do końca lipca 2018 r. w ramach programów wsparciem objęto 43 projekty o łącznej wartości ponad 400 mln zł.**

Najwyższy poziom absorpcji obserwowany jest w **przypadku programu INNOSTAL, gdzie aż 44% środków w skali kraju trafiło właśnie do podmiotów prowadzących swoją działalność na Śląsku**. Wsparciem objęto 9 projektów, które dofinansowane zostały w kwocie 97 mln zł. Dotychczas odbyły się dwa z czterech planowanych konkursów. Dzięki udzielanemu wsparciu zwiększana jest konkurencyjność oraz innowacyjność przemysłu stalowego.

Zakończyły się już obydwie zaplanowane konkursy w ramach programu INNOMED. Celami programu było zwiększenie liczby opracowanych i wdrożonych innowacyjnych technologii, a także wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem nauki, a działami B+R firm farmaceutycznych. Dofinansowaniem **w wysokości ponad 12 mln zł objęto dwa projekty**, w tym m.in. projekt zakładający stworzenie systemu wspomagającego niszczenie zmian nowotworowych w jamie brzusznej technikami małoinwazyjnymi.

W sierpniu 2018 r. zakończył się drugi z trzech zaplanowanych konkursów w ramach INNOMOTO. Ogłoszenie listy rankingowej planowane jest na IV kwartał 2018 r. **W ramach pierwszego konkursu wybranych do dofinansowania zostało 9 projektów z województwa śląskiego o wartości dofinansowania 53 mln zł.** Obszary badawcze, w ramach których realizowane są projekty to m.in.

innowacyjne pojazdy i napędy, innowacyjne technologie produkcji czy innowacyjne komponenty i systemy do zastosowania w pojazdach.

Wsparcie dla projektów na Śląsku w ramach pozostałych programów to:

- InnoNeuroPharm – 1 projekt, kwota dofinansowania ok. 2,5 mln zł,
- IUSER – 1 projekt, kwota dofinansowania ok. 6 mln zł,
- PBSE – 7 projektów, kwota dofinansowania ok. 32,5 mln zł.

Realizacja powyższych programów to dobry przykład na to jak sektor publiczny powinien zachęcać sektor prywatny do inwestowania w działalność badawczo-rozwojową. Dalsze podtrzymanie pozytywnych wyników w zakresie absorpcji środków przez województwo śląskie to szansa na wzrost innowacyjności i produktywności gospodarki oraz uczynienie ze Śląska krajowego centrum innowacyjnego przemysłu.

Działanie 1.2 Aktywizacja gospodarcza i przyciąganie nowych inwestycji

W aktywizacji gospodarczej oraz przyciąganiu inwestorów do regionu, kluczowe role odgrywają Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSE), a także Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH).

Dla realizacji Programu KSSE uruchomiła i prowadzi szereg działań ukierunkowanych na aktywizację gospodarczą regionu. KSSE prowadzi swoje działania w ramach następujących inicjatyw:

- **PRO INVEST** - celem projektu są systemowe działania zmierzające do wypracowania długoterminowej ścieżki pozyskiwania inwestycji z kierunków o największym potencjale gospodarczym,
- **PRO EDU** - celem projektu są systemowe działania zmierzające do wypracowania modeli współpracy pomiędzy biznesem, a sektorem edukacji na poziomie szkolnictwa wyższego i średniego służące podnoszeniu jakości kształcenia oraz szkolenie kadr na potrzeby rynku pracy,
- **PRO EXPORT** - celem projektu jest wsparcie podmiotów strefowych w wejściu na rynki zagraniczne,
- **Działania klastrowe** - w tym powołanie Klastra Edukacyjnego KSSE, którego celem jest utworzenie sieci stałych powiązań na poziomie: szkoły średnie – uczelnie wyższe – pracodawcy, ukierunkowanych na podnoszenie jakości kształcenia specjalistycznego oraz realizację kształcenia zawodowego w systemie staży i praktyk zawodowych oraz w systemie dualnym.

W wyniku realizacji ww. inicjatyw realizowanych będzie 13 projektów, z czego 4 są w fazie przygotowania, 3 w fazie planowania, zaś 6 w fazie realizacji. W ramach prowadzonych przez KSSE działań w 2018 r. zaangażowanie finansowe w realizację Programu dla Śląska wynosi 12,58 mln zł.

Do zwiększenia efektywności oraz rozszerzenia zasięgu terytorialnego prowadzonych przez KSSE działań może przyczynić się **ustawa o wspieraniu nowych inwestycji (Dz.U. 2018 poz. 1162), która weszła w życie w czerwcu 2018 r.** W październiku 2018 r. MliR ogłosi przetarg na opracowanie modelu oraz przeprowadzenie działań pilotażowych w ramach **Regionalnej Platformy Aktywizacji Gospodarczej** (przedsięwzięcie nr 7), która stanowić będzie płaszczyznę współpracy wszystkich

aktorów kluczowych dla rozwoju gospodarczego w regionie, z wykorzystaniem potencjału strefy jako potencjalnego wiodącego operatora działań związanych z aktywizacją gospodarczą w regionie.

Uzupełnieniem działań prowadzonych na rzecz przyciągania nowych inwestycji jest aktywność Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (PAIH), która skupia się na pozyskiwaniu inwestorów w ramach przedsięwzięcia pn. **Przyciąganie zagranicznych inwestycji** (przedsięwzięcie nr 8). Województwo śląskie jest najczęściej rozpatrywane jako potencjalna lokalizacja inwestycji z sektorów takich jak: motoryzacja, energetyka, IT, przemysł drzewny czy metalowy. **W latach 2017–2018 PAIH doprowadziła do rozpoczęcia 11 inwestycji na Śląsku o łącznej wartości 353,4 mln EUR.** W wyniku realizowanych inwestycji, firmy planują w okresie najbliższych kilku lat **utworzenie 3 785 nowych miejsc pracy.**

Działanie 1.3 Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości

W ramach pakietu produktów Grupy PFR działania prorozwojowe prowadzone są przez instytucje takie jak: Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP), PAIH czy Konfederacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE Finance). Działania podmiotów wchodzących w skład grupy Polskiego Funduszu Rozwoju w ramach Programu dla Śląska realizowane są w ramach przedsięwzięć pn. **Pakiety usług finansowych i pozafinansowych oferowane przez Polski Fundusz Rozwoju dla sektora MŚP** (przedsięwzięcie nr 9) oraz **Pakiety usług finansowych i pozafinansowych oferowane przez Polski Fundusz Rozwoju wspierające duże inwestycje oraz ekspansję zagraniczną** (przedsięwzięcie nr 10).

Bank Gospodarstwa Krajowego od początku 2018 r. na wsparcie podmiotów na Śląsku przeznaczył już 1,32 mld zł, głównie w obszarze gwarancji *de minimis* (ok. 680 mln zł) i Rządowego Programu „Finansowe Wspieranie Eksportu” (ok. 413 mln zł). Środki te w zdecydowanej większości zasiliły sektor prywatny. W ramach wsparcia sektora publicznego, BGK może finansować planowany deficyt budżetu JST w związku z wydatkami inwestycyjnymi, w tym na finansowanie wkładu krajowego oraz na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE. Dotychczas spośród śląskich samorządów **ze wsparcia w wysokości 12 mln zł skorzystało miasto Wiśła.**

W ramach projektów realizowanych przez PARP dotychczas ogłoszonych zostało 30 naborów wniosków, w ramach 8 działań. W ich wyniku **PARP zatwierdziła do dofinansowania 177 projektów zlokalizowanych w województwie śląskim, których wartość dofinansowania wynosi blisko 140 mln zł.** Projekty o najwyższej wartości realizowane są w ramach działania pn. *Badania na rynek*, gdzie przedsiębiorcy wdrażają wysoko innowacyjne rozwiązania będące wynikiem prowadzonych prac B+R. W ramach tego działania, średnia wartość dofinansowania projektu wynosi 8,3 mln zł. Najwięcej projektów zostało wybranych do dofinansowania w działaniach *Bony na innowacje* – 75 (współpraca MŚP i jednostek naukowych) i *Go to brand* – 56 (umiędzynarodowienie działalności poprzez udział w targach i promowanie Marki Polskiej Gospodarki). Dofinansowanie beneficjentów przez PARP pochodzi ze środków Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020.

W zakresie przedsięwzięć realizowanych przez Agencję Rozwoju Przemysłu na uwagę zasługuje działalność spółki **ARP Games sp. z o.o. powołanej przez Agencję Rozwoju Przemysłu, Powiat Cieszyński i Uniwersytet Śląski.** ARP Games jest akceleratorem gier wideo, którego głównym celem jest aktywna pomoc w rozwoju działalności młodych twórców gier wideo oraz start-upów przez

wspieranie organizacyjne i finansowe projektów gier do momentu stworzenia prototypu i znalezienia inwestora branżowego lub finansowego. **Na wsparcie w ramach programu, ARP Games wydało dotychczas ponad 0,5 mln zł.** W pierwszej połowie 2018 r. umowy inwestycyjne podpisano z 3 śląskimi startupami (absolwentami programu) i uruchomiono pożyczki na kwotę 150 tys. zł każda. Wśród nowych przedsięwzięć wpisujących się w cele Programu dla Śląska, realizowanych przez ARP można wskazać *Plan naprawczy dla ZKS Łabędy*, który to zakład zatrudnia obecnie ok. 700 pracowników.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Plan naprawczy dla Zakładu Konstrukcji Spawanych Łabędy

W wyniku prowadzonej w przeszłości polityki, Spółka ZKS Łabędy nie inwestowała w posiadany park maszynowy, co skutkowało zmniejszeniem mocy produkcyjnych, licznymi awariami oraz koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów na naprawy i remonty. Takie podejście spowodowało, że Spółka przestała być konkurencyjna, a wartość zamówień zmalała. W wyniku spadku zamówień Spółka w dwóch ostatnich latach zanotowała stratę w łącznej wysokości ponad 24 mln złotych. Prowadzona polityka finansowa w Spółce polegała na zaciąganiu kolejnych zobowiązań i w konsekwencji doprowadziła na koniec 2017 roku do całkowitej utraty płynności, w skutek czego brakowało środków na wynagrodzenia dla pracowników, jak również na zakup materiałów potrzebnych do produkcji. Istniało realne ryzyko ogłoszenia upadłości przez zakład zatrudniający ok. 700 pracowników.

W związku z tym, Zarząd Spółki we współpracy z Agencją Rozwoju Przemysłu oraz IDA Management opracował „Plan Naprawczy”, który jest konsekwentnie realizowany i którego efektem jest wzrost przychodów ze sprzedaży produktów w I półroczu 2018 r. o 20,5 mln złotych, co stanowi wzrost o 39% w porównaniu do I półrocza 2017 r. oraz zysk netto w wysokości 5,8 mln złotych. W ramach Planu Naprawczego przygotowanego w 2018 r. jednym z kluczowych projektów jest modernizacja/odtworzenie parku maszynowego.

Zakładana jest również współpraca ze szkołami w regionie w celu aktywizacji młodych ludzi i przyuczenia do deficytowych na rynku pracy zawodów, z zamiarem zatrudnienia w Spółce. W ramach Planu Naprawczego planowane jest również nawiązanie współpracy z Zakładami Karnymi i zatrudnienie skazanych w Spółce w celu wzmocnienia procesu ich resocjalizacji.

Podmiot odpowiedzialny: ZKS Łabędy, Agencja Rozwoju Przemysłu

Szacunkowa wartość przedsięwzięcia: 12,1 mln zł

Przy wsparciu ARP dodatkowo realizowany jest projekt mający na celu opracowanie elektrofiltru kominowego przy zastosowaniu innowacyjnych rozwiązań techniczno-technologicznych. Filtr przeznaczony jest do zastosowania w instalacjach spalania małej mocy oraz zapewnienia redukcji emisji zanieczyszczeń ze szczególnym uwzględnieniem emisji pyłu oraz benzopirenu dla kotłów grzewczych. Projekt realizowany jest przez Grupę CZH S.A. we współpracy z Politechniką Śląską. Jego wartość szacowana jest na 300 tys. zł.

Mając na uwadze specyfikę oferty produktowej **KUKE FINANCE**, **dotychczasowe działania Spółki w największym stopniu skupiają się na wsparciu branży górniczej poprzez zapewnienie**

finansowania obrotowego dla Dostawców Polskiej Grupy Górniczej oraz Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Na chwilę obecną Spółka ma zawartych 11 umów na łączną wartość maksymalnej ekspozycji na poziomie 92,5 mln zł.

Co istotne, KUKI FINANCE jako jedyna spółka faktoringowa na polskim rynku stworzyła **dedykowany dla branży górniczej program finansowania średnioterminowego**, który umożliwia sfinansowanie sprzedaży maszyn górniczych z terminem płatności maksymalnie do 3 lat w podziale na 36 miesięcznych równych rat. Ponadto, na przełomie 2017/2018 udało się również uruchomić finansowanie realizowane wspólnie z ARP na rzecz Polmos Bielsko-Biała S.A.

Polski Fundusz Rozwoju angażuje się również w finansowanie konkretnych, dużych inicjatyw rozwojowych. W Programie dla Śląska zawarte są trzy takie inicjatywy: **PFR z konsorcjum funduszy inwestuje w Ferrum S.A.** (przedsięwzięcie nr 11) – 125 mln zł wsparcia, **Grupa PFR i RAFAKO podpisali wstępne porozumienie o współpracy** (przedsięwzięcie nr 12) – 180 mln zł wsparcia oraz **PFR inwestuje w nowy blok elektrowni w Jaworznie** (przedsięwzięcie nr 13) – 880 mln zł wsparcia. Wszystkie trzy przedsięwzięcia znajdują się w fazie realizacji, jednak ze względu na zobowiązanie PFR do zachowania w poufności informacji stanowiących tajemnicę zawodową funduszy⁴, niemożliwe jest wskazanie dotychczas zaangażowanych środków finansowych.

W realizacji jest również przedsięwzięcie **Włączenie Towarzystwa Finansowego Silesia (TFS) w realizację Programu dla Śląska** (przedsięwzięcie nr 14). Będzie realizowany po dokapitalizowaniu TFS spółkami prowadzącymi działalność na Śląsku: Fabryka Elementów Złącznych S.A. w Siemianowicach Śląskich i Hutmar S.A. z siedzibą w Częstochowie. W portfelu TFS znajduje się Walcownia Rur Silesia S.A. w Siemianowicach Śląskich. Pismem z dnia 15 stycznia 2018 r. Minister Energii wyraził zgodę na przeprowadzenie czynności związanych z wniesieniem spółek do TFS, proponując dodatkowo spółkę Hutmar S.A. z Częstochowy.

Działanie 1.4 Reindustrializacja i wzrost potencjału innowacyjnego w oparciu o rozwijający się sektor elektromobilności

Plan rozwoju elektromobilności (przedsięwzięcie nr 15) tworzy fundament pod rozwój zupełnie nowego i konkurencyjnego rynku. Celem Planu jest stworzenie warunków dla rozwoju elektromobilności Polaków, rozwój przemysłu związanego z tym nowym sektorem. Narzędziem wykonania Planu jest uruchomiony **Programu rozwoju elektromobilności**. Zawiera on zadania horyzontalne, których głównym celem jest likwidacja barier, wspieranie i stymulowanie rynku poprzez instrumenty wpierające podaż, popyt i budowanie świadomości w ww. zakresie.

Głównym instrumentem podaży-popytowym Programu jest wdrażany przez **NCBiR Program Bezemisyjny Transport Publiczny** (przedsięwzięcie nr 24), którego budżet to 100 mln. zł. Realizowany jest on w procedurze partnerstwa innowacyjnego. W wyniku uzgodnień prowadzonych w 2017 r. **NCBiR nawiązał współpracę z 26 miastami oraz Górnośląsko – Zagłębiowską Metropolią,**

⁴ W związku z art. 280 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 56), spółka PFR S.A. jako podmiot zarządzający częścią portfeli inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych, jest zobowiązany do zachowania w poufności informacji stanowiących tajemnicę zawodową funduszy, tj. informacji dotyczących chronionych prawem interesów podmiotów dokonujących czynności związanych z działalnością funduszu inwestycyjnego, w szczególności związanych z lokatami (inwestycjami) funduszu.

zrzeszającą 41 gmin. Na ponad 1000 innowacyjnych pojazdów określonych przez NCBiR jako wartość i wielkość zamówienia, **udział GZM wynosi aż do 300 szt. autobusów.**

NCBiR wraz z samorządami (partnerami programu) zdefiniowali konkretne potrzeby i możliwości miast, jak choćby oczekiwany poziom wydajności, czy maksymalne koszty nowych pojazdów. Zastosowane w autobusach nowej generacji nowatorskie rozwiązania pozwolą zaoferować mieszkańcom zupełnie nową jakość podróży komunikacją miejską, a jednocześnie ograniczyć koszty eksploatacyjne i zanieczyszczanie powietrza. Postępowanie w trybie partnerstwa publicznego zostało uruchomione 3 stycznia br. Budżet programu to 100 mln zł. To kwota, którą NCBiR przeznaczył na finansowanie prac B+R. Zakup autobusów przez samorządy będzie dofinansowany przez NFOŚiGW z którym NCBR 29 grudnia 2017 r. podpisał stosowne porozumienie – NFOŚiGW przeznaczy na ten cel 2,2 mld zł.

Śląsk ma również szansę stać się pionierem w skali ogólnopolskiej w zakresie bezemisyjnego transportu publicznego, przy jednoczesnej poprawie stanu powietrza. Dnia 17 września br. zarząd NFOŚiGW przyjął zasady realizacji programu *Gepard II – Śląsk – zagłębienie bezemisyjnego transportu publicznego*, który umożliwi miastom na terenie województwa śląskiego, zakup nowych autobusów zeroemisyjnych oraz modernizację lub budowę stacji ładowania pojazdów transportu zbiorowego

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

GEPAARD II - Śląsk – zagłębienie bezemisyjnego transportu

Program dedykowany jest wyłącznie dla średnich miast z województwa Śląskiego. Jego celem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia energii i paliw w transporcie publicznym (dofinansowanie: zakupu nowych autobusów elektrycznych, budowy lub modernizacji infrastruktury ładowania, szkolenia kierowców pojazdów publicznego transportu zbiorowego z obsługi bezemisyjnego taboru). Program przewiduje montaż finansowy środków NFOŚiGW pochodzących z budżetu państwa ze środkami Regionalnego Programu Operacyjnego woj. Śląskiego (RPO WŚ) oraz wspólny system oceny projektów. Projekty dofinansowane przez NFOŚiGW mogą liczyć na 42,5 % dotacji oraz pożyczkę w wysokości 15% na wkład własny. Ponadto, przewiduje się, że pozostałe 42,5% zostanie uzupełnione środkami RPO WŚ.

Szacunkowa wartość przedsięwzięcia (Dofinansowanie NFOŚiGW): 70 mln zł, w tym dotacje 50 mln zł, pożyczki 20 mln zł.

Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego, spółki komunalne, inne podmioty świadczące usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego.

Na początku czerwca 2018 r. został wybrany akcelerator w ramach pilotażu Elektro ScaleUP PARP (10 mln zł), którego celem jest uruchomienie branżowej akceleracji startupów w obszarze elektromobilności oraz zwiększenie podaży projektów startupów w obszarze elektromobilności. Z kolei CUPT ogłosił uruchomienie Programu finansowania zakupu elektrycznego taboru autobusowego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIŚ) 2014-2020. Budżet przedsięwzięcia 300 mln zł.

Trwają także **prace na uruchomieniu Funduszu Niskoemisyjnego Transportu (FNT), z budżetem ok. 9 mld zł**, powołanego nowelizacją ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych z dnia 10 lipca 2018 r. Zadaniem Funduszu będzie finansowanie projektów związanych z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych. FNT ma być głównym źródłem finansowania zadań wskazanych w ustawie o elektromobilności i paliwach alternatywnych z 11 stycznia 2018 r.

W czerwcu br. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Miasto Jaworzno oraz Ministerstwo Infrastruktury podpisały list intencyjny o współpracy, w ramach którego na Śląsku **powstanie specjalna strefa do testów jazdy prototypów autonomicznych pojazdów transportu publicznego**.

Program realizowany jest w oparciu o unikatową formułę partnerstwa innowacyjnego, a jego celem jest stworzenie pojazdu transportu publicznego, który będzie nie tylko pojazdem zeroemisyjnym, ale także modułowym i częściowo samosterownym. Jazda autonomiczna prototypów autobusów testowana będzie na terenie zajezdni Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej w Jaworznie oraz na specjalnie przygotowanym obszarze testowym. Zamówione pojazdy muszą cechować się autonomicznością na poziomie co najmniej 3 w klasyfikacji SAE International, co oznacza, warunkową jazdę autonomiczną pod nadzorem człowieka. W praktyce pojazdy będą w stanie same poruszać się co najmniej po terenie zajezdni. W szczególności powinny same podjechać na stanowisko ładowania oraz po naładowaniu zaparkować na wskazanym miejscu. Według harmonogramu programu testy prototypów pojazdów bezemisyjnych transportu publicznego odbędą się pod koniec 2019 roku.

W kontekście elektromobilności ważnym wydarzeniem było zorganizowanie pierwszego międzynarodowego kongresu Event Mobility Revolution (Impact), który odbył się w dn. 12-13 września br. w Katowicach.

Podpisano list Intencyjny dot. współpracy związanej z tworzeniem obszaru do przeprowadzania testów pojazdów autonomicznych w Jaworznie.

Podmiot odpowiedzialny / realizujący:
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR), Miasto Jaworzno oraz Ministerstwo Infrastruktury (MI)

Cel 2: Zwiększenie aktywności zawodowej i podniesienie kwalifikacji mieszkańców regionu

Przedsięwzięcia związane z rozwojem kapitału ludzkiego nie są widoczne w tak dużym stopniu jak inwestycje infrastrukturalne. Są to tzw. „działania miękkie”, często długotrwałe, na których efekty czekać trzeba czasami latami.

Działania podjęte w ramach celu mają w szczególności przyczynić się do dostosowania kompetencji pracowników do rynku pracy, w tym m.in. poprzez rozwój ich kompetencji cyfrowych czy dostosowanie oferty kierunków studiów prowadzonych przez śląskie uczelnie wyższe. **Z realizowanych w ramach celu przedsięwzięć, największym zainteresowaniem w regionie cieszy się działanie wspierające osoby młode, wchodzące na rynek pracy.**

Działanie 2.1 Wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności pracowników w regionie dla zwiększenia liczby lepszych miejsc pracy

Wynikający z założeń koncepcji Przemysłu 4.0 i powiązany z przygotowywaną **ustawą o Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości** projekt **Centrum Kompetencyjno – Demonstracyjne** (przedsięwzięcie nr 16) będzie realizowany pilotażowo na terenie województwa śląskiego. Celem Centrum jest **usprawnienie procesów produkcyjnych** poprzez wdrożenie w wybranych przedsiębiorstwach założeń koncepcji Przemysłu 4.0. Koncepcja ta odnosi się do integracji inteligentnych maszyn, systemów oraz wprowadzania zmian w procesach produkcyjnych. Przemysł 4.0 dotyczy nie tylko technologii, ale też nowych sposobów pracy i roli ludzi w przemyśle. **Śląsk, jako najbardziej uprzemysłowiony region w kraju, jest najlepszym miejscem do przeprowadzenia tego typu pilotażu. Obecnie projekt jest w fazie identyfikacji potrzeb i potencjału przedsiębiorstw do jego realizacji.**

Wzmocnieniu kwalifikacji i umiejętności pracowników w regionie ma służyć **podnoszenie oraz rozwój kompetencji cyfrowych osób dorosłych** (przedsięwzięcie nr 17) **realizowane w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (POPC)**. Zakładana alokacja na ten cel wynosiła ok. 23 mln zł, jednak **już w tej chwili w ramach 10 projektów realizowanych na terenie województwa śląskiego alokowanych zostało około 25 mln zł. W ramach tych projektów zakłada się przeszkolenie ok. 29 tys. osób.** Są to szkolenia skierowane zarówno do seniorów (dedykowany konkurs dla grupy w wieku 65+), nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w zakresie nauki programowania, tak aby mogli przekazać zdobytą wiedzę uczniom, jak też ogólne szkolenia dla osób chcących nabywać lub rozwijać swoje e-kompetencje.

Na terenie Śląska realizowane są równocześnie przedsięwzięcia komplementarne do ww. działań dotyczące zapewniania gospodarstwom domowym i szkołom dostępu do szybkiego Internetu. Zakłada się, że w wyniku ich realizacji prawie 57 tys. gospodarstw domowych oraz 327 szkół uzyska dostęp do szybkiego internetu (min. 30 Mb/s dla gospodarstw domowych, a także min. 100 Mb/s dla szkół).

Działanie 2.2 Wsparcie zahamowania procesów depopulacji

Program dla Śląska zawiera działanie skierowane do osób młodych, które nie ukończyły 29 roku życia, w szczególności osób bez pracy, zwiększając możliwości ich zatrudnienia. W ramach przedsięwzięcia **Młodzi na rynku pracy** (przedsięwzięcie nr 18), realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER), **do końca II kwartału 2018 r., wsparcie w powrocie do zatrudnienia, otrzymało 37,6 tys. młodych osób. Na ten cel przeznaczono ponad 475 mln zł.** Do wykorzystania w ramach alokacji przeznaczonej na realizację projektu zostało jeszcze 371 mln zł. Uruchomienie kolejnego konkursu planowane jest na styczeń 2019 r.

Działanie 2.3 Rozwój szkolnictwa wyższego

W związku z realizacją celu głównego i planowaną zmianą profilu gospodarczego regionu, konieczne jest dostosowanie oferty edukacyjnej uczelni funkcjonujących w regionie do zachodzących i oczekiwanych zmian. W ramach Programu dla Śląska realizowane jest **kompleksowe wsparcie śląskich uczelni** (przedsięwzięcie nr 19), które ukierunkowane jest m.in. na tworzenie i realizację nowych kierunków studiów. **Na ten cel na Śląsk trafi 50 mln zł. Do 15 października 2018 r. śląskie uczelnie mogą aplikować o dofinansowanie.**

Działania realizowane w obszarze rozwoju kapitału społecznego obejmują również osoby niepełnosprawne. W ramach Programu dla Śląska realizowany jest projekt dotyczący **współpracy ponadnarodowej w zakresie projektów zagranicznej mobilności studentów z niepełnosprawnościami** (przedsięwzięcie nr 20). W marcu 2018 r. zakończyła się pierwsza edycja programu. Dotychczas wsparcie w tym zakresie otrzymało 430 studentów z województwa śląskiego, a poziom dofinansowania wyniósł 13,7 mln zł. Aktualnie trwa realizacja 2 edycji programu, która ma zakończyć się pod koniec 2019 roku.

Działanie 2.4 Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój społecznych innowacji

Kolejne z planowanych do realizacji przedsięwzięć **Inwestycje w innowacje społeczne** (przedsięwzięcie nr 22) ma na celu wypracowanie nowych pomysłów, które pozwolą na szybsze, tańsze i bardziej wydajne rozwiązywanie problemów społecznych Śląska poprzez wybór tzw. **inkubatora innowacji społecznych**. Wybrany podmiot będzie miał za zadanie poszukiwać najciekawszych inicjatyw, wspierać ich rozwój, a także wdrażać i upowszechniać te inicjatywy, które sprawdzą się najlepiej. **Nabór wniosków o dofinansowanie rozpocznie się w I kwartale 2019 r.** Całkowita kwota przeznaczona na realizację projektu to 6 mln zł.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE**Rozwój kadr administracji publicznej w obszarze pomocy społecznej**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi szereg działań edukacyjnych w zakresie zwiększenia kompetencji przedstawicieli instytucji w obszarze pomocy społecznej oraz przedstawicieli podmiotów niegminnych wspierających opiekę nad dziećmi do lat 3. Jeszcze w 2018 r. uruchomione zostaną konkursy dotyczące:

a) **szkolenia kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej** (w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) **oraz władz samorządowych szczebla gminnego i powiatowego** (w zakresie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w tym działań profilaktycznych i systemu pieczy zastępczej).

Łączna wartość przeznaczona na realizację ww. przedsięwzięć wynosi **6,5 mln zł** dla całego makroregionu południowego (województwa: małopolskie, śląskie, dolnośląskie, opolskie). Szacuje się, że ze szkoleń skorzysta 3 352 osób;

b) **podniesienia kompetencji przedstawicieli podmiotów niegminnych, którzy planują utworzenie i prowadzenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3** i pochodzą z gmin, na terenie których mieszka 5 tys. i więcej mieszkańców.

Wsparcie otrzymają mieszkańcy makroregionu południowego (województwa: małopolskie, śląskie, dolnośląskie, opolskie) na łączną kwotę **1,765 mln zł**. Ze szkoleń skorzysta co najmniej 706 osób. Ponadto, w roku 2019 r. planuje się wesprzeć przedstawicieli podmiotów niegminnych w ww. zakresie z województwa śląskiego na kwotę **960 tys. zł**.

Cel 3: Poprawa jakości środowiska przyrodniczego

Województwo śląskie charakteryzuje się wysokim poziomem degradacji środowiska przyrodniczego, spowodowanym m.in. wieloletnimi działaniami w tradycyjnych sektorach gospodarki, takich jak górnictwo, czy hutnictwo. Podejmowane w ramach Programu dla Śląska działania nakierowane są głównie na **poprawę jakości powietrza, likwidację niskiej emisji oraz rekultywację obszarów zdegradowanych**. Mają one również na celu zwiększenie zaangażowania ośrodków naukowo-nadawczych i innych partnerów w działania na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego. Szczególne znaczenie wśród tych problemów ma jakość powietrza i skoordynowanie wsparcia z poziomu krajowego i regionalnego. Na to składają się zarówno działania termomodernizacyjne budynków jedno- i wielorodzinnych, jak i związane z modernizacją sieci ciepłowniczych i chłodniczych.

Działanie 3.1 Poprawa jakości powietrza

Według raportu WHO (2016) 33 z najbardziej zanieczyszczonych miast UE leży w Polsce, z czego 15 znajduje się na terenie województwa śląskiego. Program dla Śląska wspiera działania dążące do likwidacji niskiej emisji w regionie poprzez poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkaniowych oraz poprawę efektywności dystrybucji ciepła i chłodu w województwie śląskim. Województwo śląskie, jako jedyny region w kraju otrzymuje **specjalne wsparcie w zakresie kompleksowej termomodernizacji (działanie 1.7) w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – POIiŚ - 2014 – 2020** (przedsięwzięcie nr 23).

W zakresie kompleksowej modernizacji energetycznej (poddziałanie 1.7.1) polegającej m.in. na ociepleniu obiektu, wymianie okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne **podpisano umowy na realizację projektów o wartości 146 mln zł**. Wsparcie otrzymały **Wspólnoty Mieszkaniowe m.in. w Piekarach Śląskich, w Sosnowcu, czy w Będzinie**.

Do ograniczenia niskiej emisji w regionie przyczynia się także realizacja projektów dotyczących budowy lub przebudowy na cele komunalno-bytowe sieci dystrybucji ciepła i/lub chłodu do istniejących odbiorców (poddziałanie 1.7.2). Dotychczas podpisano umowy na realizację projektów **na łączną kwotę 574 mln. zł**. Wsparcie otrzymały m.in. przedsiębiorstwa z Bytomia, Tych, Katowic, Jaworzna, Bielsko - Białej, Cieszyna, Rudy Śląskiej. **Łącznie na działania wspierające likwidację niskiej emisji na Śląsk w ramach POIiŚ przeznaczono dotychczas znaczną kwotę w wysokości 720 mln. zł**.

W ramach działania wciąż pozostaje do dyspozycji ok. 700 mln zł, dostępnych wyłącznie dla beneficjentów z województwa śląskiego.

W odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego oraz środowisko regionalne, wielorodzinne budynki komunalne, dotychczas pominięte w ramach środków POIiŚ, zostaną włączone do katalogu Beneficjentów działania w zakresie wymiany źródeł ciepła i kompleksowej termomodernizacji. MliR we wrześniu br. uruchomiło proces wprowadzania zmian do POIiŚ. Jest to pełne uwzględnienie rekomendacji skierowanej do Ministra Inwestycji i Rozwoju przez Komitet Sterujący Programem dla Śląska. Zmiana zapewnia spójność z działaniami w obszarze poprawy jakości powietrza zapewniającymi komplementarne wsparcie skierowane dla domów jednorodzinnych.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE**Walka ze smogiem w wielorodzinnych budynkach komunalnych**

Celem jest **umożliwienie JST aplikowania o środki na realizację projektów** dotyczących **kompleksowej termomodernizacji wielorodzinnych budynków komunalnych** do największego krajowego programu operacyjnego (dotyczy działania 1.7 Programu Infrastruktura i Środowisko pn. Likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego). Kwestia ta była przedmiotem m.in. rekomendacji Komitetu Sterującego PdŚ przy Wojewodzie Śląskim oraz przedmiotem dyskusji prowadzonych w ramach prac nad rządowym Programem Czyste Powietrze. Działanie takie pozwoli na objęcie wsparciem szerszego grona beneficjentów i tym samym na bardziej kompleksową i efektywną walkę ze smogiem w województwie śląskim. Wdrożenie tego rozwiązania w życie wymaga modyfikacji przez MliR zapisów POIiŚ oraz Umowy Partnerstwa oraz akceptacji Komisji Europejskiej. Spodziewany termin realizacji to I kw. 2019 r.

Szacunkowy dostępny budżet przewidziany na ten cel to 145,5 mln zł

Zły stan jakości powietrza na Śląsku wynika w głównej mierze z przekroczeń norm emisji gazów z indywidualnych źródeł ciepła. Walka ze smogiem w tym regionie wymaga lepszej koordynacji działań, w związku z czym **Ministerstwo Środowiska we współpracy z NFOŚiGW przygotowało Rządowy Program Czyste Powietrze. Program skierowany jest do właścicieli domów jednorodzinnych** z przeznaczeniem na gruntowną termomodernizację, z jednoczesną wymianą źródeł ciepła na te bardziej ekologiczne. Szczególna rola w tym kontekście dotyczy Śląska, gdzie działania Programu są najbardziej potrzebne.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE**Program Czyste powietrze w województwie śląskim**

Celem programu jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza, pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych. W skali kraju szacuje się, że 3 mln gospodarstw domowych zostanie objętych Programem z czego ok 560 tys. gospodarstw domowych z terenu województwa śląskiego.

Budżet Programu to 103 mld zł przeznaczony dla beneficjentów z całej Polski, z czego 10,7 mld zł szacuje się, że trafi do województwa śląskiego.

W ramach **porozumienia na rzecz tworzenia w Polsce warunków do rozwoju zeroemisyjnego publicznego transportu zbiorowego** (przedsięwzięcie nr 25) planuje się, że do gmin województwa śląskiego będących częścią GZM, trafi 300 innowacyjnych, elektrycznych autobusów⁵.

⁵ Więcej informacji na stronie 11.

W ramach instrumentów zarządzanych przez NFOŚiGW dotyczących **Wsparcia innowacji sprzyjających zasoboszczędnej i niskoemisyjnej gospodarki**⁶ (przedsięwzięcie nr 27) oraz **wsparcia przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki**⁷ (przedsięwzięcie nr 28), wsparto dotychczas 9 projektów o wartości 507 mln zł. Celem realizacji projektów w ramach ww. przedsięwzięć jest wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych. Projekty, które zostały objęte wsparciem to m.in. *Modernizacja Wydziału Węglipochodnych w ArcelorMittal Poland S.A. Oddział w Zdzeszowicach*, które przyczyniają się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania przedsiębiorstwa na środowisko. W ramach Programu priorytetowego **SOWA – oświetlenie zewnętrzne** (przedsięwzięcie nr 29), którego celem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz uzyskanie oszczędności energii elektrycznej poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną systemów oświetlenia zewnętrznego, rozpoczął się nabór projektów, który potrwa do 30 października br.

Dzięki udziałowi Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju oraz samorządu województwa śląskiego w Inicjatywie Komisji Europejskiej na rzecz regionów rozwijających się – *Catching Up Regions* (przedsięwzięcie nr 26) w czerwcu 2018 r., Komisja Europejska wyraziła akceptację dla wprowadzenie zmian do Regionalnego Programu Operacyjnego, **umożliwiającą realizację projektów polegających na likwidacji „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła w tym wraz z koniecznymi pracami termomodernizacyjnymi**. W efekcie na obszarze województwa śląskiego, po uzyskaniu zgody KE na zmiany POIiŚ i RPO, dostępny będzie pełen wachlarz możliwości przeciwdziałaniu zanieczyszczenia powietrza ze środków europejskich, co nie jest możliwe w innych województwach, oraz w pełni komplementarny do wsparcia środkami krajowymi NFOŚiGW.

Działanie 3.2 Promowanie współpracy w obszarach badań naukowych

Rekultywacja terenów poprzemysłowych i odejście od tradycyjnego dla Śląska przemysłu ciężkiego na rzecz konkurencyjnych firm sektora MŚP, są szansą na dynamiczny rozwój Śląska. Celem **Wspólnego Przedsięwzięcia Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Województwa Śląskiego pn. „Silesia pod błękitnym niebem”** (przedsięwzięcie nr 30) jest zmniejszenie przyczyn i skutków negatywnego oddziaływania zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim poprzez wdrożenie nowych technologii do 2027 r. Wymaga to zwiększenia aktywności badawczo-rozwojowej w obszarach ukierunkowanych na zmniejszenie przyczyn i skutków negatywnego oddziaływania zanieczyszczenia powietrza oraz zwiększenia liczby wdrożeń innowacji w obszarze technologii wspartych w ramach programu w perspektywie do 2026 r. **Na realizację tego przedsięwzięcia przeznaczono 100 mln zł (50 mln zł NCBR oraz 50 mln zł samorząd województwa śląskiego). Ogłoszenie pierwszych konkursów przez NCBR oraz Województwo Śląskie jest planowane na 26 października 2018 r.** W ramach Wspólnego Przedsięwzięcia będzie możliwe finansowanie badań przemysłowych, prac rozwojowych i wdrożeniowych.

⁶ Wsparcie w ramach instrumentu dotyczy wdrożenia innowacyjnych technologii środowiskowych (Program Sokół) oraz popularyzacji technologii zweryfikowanych w ramach Systemu Weryfikacji technologii Środowiskowych

⁷ Wsparcie w ramach instrumentu dotyczy działań inwestycyjnych w zakresie ekologicznych akumulatorów dla przemysłu (E-KUMULATOR) oraz efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych.

Działanie 3.3 Wsparcie przyrodniczego zagospodarowania zdegradowanych terenów przemysłowych

Jedną z barier dla rozwoju Śląska jest znaczna ilość obszarów zdegradowanych, o niskiej jakości środowiska, często niezagospodarowanych i stanowiących nieużytki w przestrzeni miejskiej. Program dla Śląska wspiera działania rekultywacyjne i remediacyjne zdegradowanych terenów miejskich. Każdy zrealizowany projekt z zakresu rekultywacji terenów zanieczyszczonych, a następnie zagospodarowanie go w postaci zieleni lub zbiorników wodnych, przyczynia się do poprawy warunków zdrowotnych mieszkańców, a tym samym do poprawy jakości ich życia. W ramach **konkursu na poprawę jakości środowiska miejskiego w ramach POIiŚ** (przedsięwzięcie nr 31) dofinansowano projekty ze śląska na łączną kwotę w wysokości 110 mln zł. Wśród zrealizowanych projektów wskazać można takie projekty jak: Rewitalizacja terenów przemysłowych dzielnic Szombierki i Łagiewniki w dolinie rzeki Bytomki, Rekultywacja śródmiejskiego zbiornika Blachownia wraz z zagospodarowaniem otoczenia, Poprawa, jakości środowiska miejskiego Gminy Świętochłowice, czy też Rekultywacja i remediacja terenów dawnej koksowni Orzegów.

Cel 4: Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej

Jednym z bardziej istotnych obszarów działalności w ramach Programu dla Śląska jest transport. Budowa i modernizacja infrastruktury transportowej pozytywnie wpływają na podniesienie jakości życia – czy to poprzez skrócenie czasu podróży, czy też zwiększenie komfortu oczekiwania na transport, na co istotny wpływ ma np. modernizacja dworców kolejowych. Inwestycje w obszarze transportu przyczyniają się również do skuteczniejszego przyciągania inwestorów do regionu.

Dotychczas w ramach przedsięwzięć transportowych realizowanych lub planowanych do realizacji na Śląsku jest 7 dużych inwestycji drogowych, 7 odcinków kolejowych, modernizacja 6 dworców kolejowych, a także inne mniejsze inwestycje drogowe, kolejowe lub z zakresu transportu śródlądowego. Według stanu na początek września 2018 r. w ramach wszystkich działań z zakresu infrastruktury transportowej zakontraktowano blisko 5,6 mld zł.

Działanie 4.1 Poprawa infrastruktury drogowej

Największe inwestycje drogowe w zakresie dróg krajowych na terenie Śląska (przedsięwzięcie nr 34), dla których zostały zapewnione środki finansowe na realizację obejmują zadania dotyczące autostrady A1 oraz drogi ekspresowej S1.

Większość przebiegu autostrady A1 została już oddana do użytku, tj. odcinek od granicy w Gorzyczkach z Czechami do Pyrzowic. W realizacji znajduje się odcinek A1 pomiędzy Pyrzowicami a Częstochową. Natomiast w ubiegłym roku zostały uruchomione przetargi dla ostatniego odcinka autostrady A1 w Polsce pomiędzy Częstochową a Tuszyń (koło Piotrkowa Trybunalskiego), gdzie na terenie województwa śląskiego znalazł się jeden z pięciu odcinków tj. odcinek A1 koniec obw. Częstochowy – Tuszyń, odc. gr. woj. łódzkiego - w. Rzęsawa (bez węzła). Dla tego odcinka w dniu 23 lipca 2018 r. podpisano umowę na realizację zadania na kwotę 596 mln zł.

Drugim ważnym ciągiem jest droga ekspresowa S1, która będzie łączyć Polskę ze Słowacją. Na chwilę obecną oddano do tej pory do użytku niewielkie odcinki tej drogi, a dla części rozpoczęto procedurę przetargową tj.: w dniu 16 lipca 2018 r. wybrano ofertę na budowę drogi ekspresowej S1 Pyrzowice - Podwarpie (III etap z wyłączeniem odcinka I w. „Pyrzowice” – w. „Lotnisko”), a w dniu 13 czerwca br. otwarto oferty na budowę odcinka drogi ekspresowej S1 Przybędza – Milówka (Obejście Węgierskiej Górki). W przypadku odcinków dróg S1 Pyrzowice – Dąbrowa Górnicza i Kosztowy – Bielsko Biała planuje się zawrzeć umowę z wykonawcą na początku przyszłego roku.

Jeśli chodzi o obwodnice w województwie śląskim to pod koniec br. planuje się ogłosić postępowanie przetargowe na budowę obwodnicy Poręby i Zawiercia dk nr 78. Natomiast w kolejnej perspektywie finansowej UE planowana jest budowa obwodnicy Tarnowskich Gór w ciągu S11 i budowa drogi ekspresowej S11 od gr. województwa do A1 z wyłączeniem obw. Tarnowskich Gór.

Obok dużych inwestycji drogowych, równie ważne dla rozwoju Śląska oraz poprawy bezpieczeństwa są mniejsze drogi gminne i powiatowe. Wśród wskazanego w Programie przedsięwzięcia pn. **Mniejsze inwestycje drogowe w województwie śląskim na istniejącej sieci drogowej planowane i realizowane od 2017** (przedsięwzięcie nr 35) spośród 26 projektów, 5 zostało już w całości

zrealizowanych przyczyniając się tym samym do zwiększenia bezpieczeństwa w skali lokalnej. Dotyczy to następujących miejscowości: Sosnowiec, Lisów, Kromotów, Bąków i Ochaby. Dodatkowo w ramach **Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej – edycja 2017** (przedsięwzięcie nr 36) wybrano do dofinansowania 48 projektów dróg powiatowych i gminnych na kwotę 118 mln zł (włącznie z wkładem własnym). Jednym z nowych przedsięwzięć w ramach Programu dla Śląska jest **kolejna edycja ww. programu, realizowana w 2018 r.**, gdzie zaplanowano inwestycje o wartości 54 mln zł. Kolejnym z nowych przedsięwzięć wpisujących się w cele Programu dla Śląska jest **Rządowy Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej**. W ramach przedsięwzięcia do realizacji wyznaczone zostały 33 inwestycje o łącznej wartości 48 mln zł.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 - edycja 2018

Program wieloletni przewiduje udzielanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych i gminnych. Program jest realizowany w latach 2016-2019. Nabór wniosków odbywa się jesienią roku poprzedzającego rok realizacji i dofinansowywania projektów. Struktura finansowania przewiduje 50% dofinansowanie do projektu samorządowego, ale w wysokości nie większej niż 3 mln zł na jedną inwestycję. Gmina i miasto na prawach powiatu może realizować jeden projekt, powiat ziemski dwa.

W 2018 r. wybranych do realizacji zostało **14 projektów** dotyczących dróg powiatowych oraz **25 projektów** dotyczących dróg gminnych.

Wartość przedsięwzięcia: 126 mln zł, w tym 54 mln zł dotacji z budżetu państwa.

Podmiot odpowiedzialny za realizację: Śląski Urząd Wojewódzki.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE**Rządowy Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej.**

Na liście podstawowej w Programie znalazły się **33 inwestycje drogowe** realizowane w różnych częściach regionu – realizowanych zarówno w miastach wchodzących w skład Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, takich jak Bytom czy Gliwice, jak również w pozostałych częściach województwa – m.in. w powiecie cieszyńskim, częstochowskim, żywieckim czy bieruńsko-lędzińskim, o łącznej wartości 48 mln zł.

Wśród projektów o największej wartości znajdują się:

- Rozbudowa ul. Górny Bór w Skoczowie na odcinku od skrzyżowania z ul. Ciężarową do skrzyżowania z ulicami Mickiewicza i Targową wraz ze skrzyżowaniami (6,5 mln zł)
- Przebudowa drogi w miejscowościach Cynków, Krusin i Markowice, gdzie swoją siedzibę ma 130 przedsiębiorców (3 mln zł)
- Przebudowa dróg powiatowych wraz z infrastrukturą drogową i techniczną w powiecie bieruńsko-lędzińskim (2,94 mln zł).

Nabór wniosków zakończył się 15 kwietnia br.

Wartość przedsięwzięcia: 48 mln zł (może wzrosnąć do 70 mln zł w przypadku realizacji inwestycji z listy rezerwowej), w tym 34 mln zł z budżetu państwa.

Podmiot odpowiedzialny za realizację: Śląski Urząd Wojewódzki.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE**Rządowy Program Mosty dla Regionów**

Jednym z Programów zainicjowanych przez Rząd w sierpniu br., który przyczyni się do poprawy dostępności mniejszych miejscowości i poprawi wewnętrzną spójność sieci drogowej jest ogłoszony w lipcu br. Program Mosty dla Regionów. Program pozwoli na budowę przepraw mostowych w ciągu dróg samorządowych, które ułatwią i skrócą czas dojazdu do ośrodków, w których mieszkańcy danego terenu mogą zaspokoić swoje codzienne potrzeby, tym samym wpłynę pozytywnie na jakość życia lokalnych społeczności. Samorządy, które zdecydują się na budowę mostów, mogą liczyć na **wsparcie z Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju. Dofinansowanie wyniesie do 80 % wartości przedsięwzięcia.** Program potrwa do 2025 roku. Na jego realizację Rząd RP przeznaczy około **2,3 mld zł.**

Na liście priorytetowej programu znalazł się **projekt z województwa śląskiego dotyczący budowy mostu na Odrze na odcinku Racibórz-Kędzierzyn-Koźle pomiędzy gminami Rudnik i Nędza, którego szacunkowy koszt wynosi ok. 70 mln zł.**

Działanie 4.2 Poprawa infrastruktury kolejowej

W ramach przedsięwzięcia **Duże inwestycje kolejowe w województwie śląskim planowane do realizacji w latach 2017-2022** (przedsięwzięcie nr 37) należy wskazać, że **prowadzone są prace budowlane na linii kolejowej nr 139, a także rozpoczęto pierwsze prace na linii nr 93**. Pozostałe projekty są w fazie przygotowawczej tj. trwa przygotowanie dokumentacji przedprojektowej bądź projektowej, pozyskiwanie decyzji administracyjnych i pozwoleń.

Projektem o szacunkowo największej wartości jest inwestycja **na linii kolejowej CE 65** (linia kolejowa nr 131 Chorzów Batory – Tczew), gdzie w granicach województwa śląskiego **przewidziano działania modernizacyjne** na odcinkach: Chorzów Batory – Nakło Śląskie, Nakło Śląskie – Kalina oraz Kalina – Rusiec Łódzki.

Spośród realizowanych przedsięwzięć w ramach rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych, najbardziej zaawansowany stan dotyczy prac na linii kolejowej nr 139, gdzie 23 lipca 2018 r. dokonano odbioru eksploatacyjnego na odcinku Bielsko-Biała Lipnik – Wilkowice Bystra. Odbiór końcowy planowany jest na koniec października br. Ponadto rozpoczęto prace na szlaku Żywiec – Węgierska Górka. **W sierpniu 2018 r. rozpoczęto również etap wdrożeniowy prac na linii kolejowej nr 93 na odc. Trzebinia – Oświęcim – Czechowice-Dziedzice. 27 sierpnia 2018 r. podpisano wartą ok. 500 mln zł umowę z Wykonawcą prac na odc. Oświęcim – Czechowice-Dziedzice.**

Natomiast w kontekście **rewitalizacji nieczynnej linii kolejowej nr 182** opracowana została już koncepcja przestrzenno-programowa. Obecnie trwają prace związane z przygotowaniem wniosku o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz prace związane ze sporządzeniem projektu budowlanego. Przewidywany termin zakończenia fazy przygotowawczej to 2019 r. W dniu 19 września br. zaplanowano podpisanie umowy o dofinansowanie dla ww. inwestycji która obejmie modernizację blisko 49 km linii kolejowych na odcinkach: od Tarnowskich Gór do Zawiercia, łącznicy nr 705 Zawiercie, łącznicy Miasteczko Śląskie – Gosek o łącznej kwocie inwestycji 741 mln zł. W ramach ww. projektu zmodernizowane zostaną również przystanki kolejowe, perony przystosowane do możliwości osób z ograniczoną zdolnością poruszania się, poprawie ulegnie bezpieczeństwo użytkowników. Przywrócony zostanie ruch pasażerski i towarowy na odcinku Tarnowskie Góry – Zawiercie. Projekt - oprócz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu, poprawi skomunikowanie lotniska w Pyrzowicach z Konurbacją Śląską oraz zwiększy jakość i funkcjonalność kolei aglomeracyjnej na śląsku. Natomiast w sierpniu 2018 r. zakończyła się faza przygotowawcza prac związanych z poprawą stanu technicznego obiektów inżynierskich w Bielsku-Białej i Gliwicach.

W zakresie **modernizacji dworców kolejowych** wskazanych w Programie dla Śląska, w chwili obecnej **wszystkie projekty są w fazie planowania lub przygotowania**. Obecnie szacowany koszt modernizacji dworców kolejowych: Częstochowa, Sosnowiec-Maczki, Czechowice-Dziedzice, Dąbrowa Górnicza, Dąbrowa Górnicza Gołonóg i Racibórz to 125 mln zł. W zakresie **Śląskiej Kolei Aglomeracyjnej** (przedsięwzięcie nr 38) obecnie zabezpieczono kwotę 592,5 mln zł. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach III konkursu CEF. Ogłoszenie pierwszego przetargu na roboty - IV kwartał 2018 roku. Pozostałe odcinki planowane są do sfinansowania ze środków dostępnych w ramach nowej perspektywy finansowej UE.

Toczą się także prace nad poprawą **infrastruktury transportu śródlądowego** (przedsięwzięcia nr 32 i 33), w szczególności w zakresie przygotowania dokumentacji technicznej, analiz, jak i konsultacji

społecznych. Wyniki prowadzonych prac będą miały istotny wpływ na programowanie dalszych działań w zakresie kierunków rozwoju transportu wodnego śródlądowego.

W ramach najważniejszych prac związanych z rozwojem infrastruktury transportu śródlądowego w marcu 2018 r. **podpisano umowę z wykonawcą na przygotowanie „Analizy sektora transportu wodnego śródlądowego w zakresie wynikającym z modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz Drogi Wodnej rzeki Wisły”**. Zakończenie prac przewiduje się na koniec 2018 r. Zlecono również analizę kosztów i korzyści dla Odrzańskiej Drogi Wodnej, realizowanej w ramach projektu „Policy of developing inland waterways in the light of new Polish Water Law”, której zakończenie planuje się w połowie 2019 roku. Z kolei 31 lipca br. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. rozpoczął realizację projektu badawczego w zakresie poprawy żeglowności rzeki Odry. W jego ramach zostaną przygotowane dwa opracowania techniczne: „Koncepcja badawczo-techniczna modernizacji skanalizowanego odcinka Odrzańskiej Drogi Wodnej do klasy żeglowności Va” oraz „Badawcze wytyczne dla projektowania stopni wodnych na Odrze swobodnie płynącej, planowanych w celu uzyskania drogi wodnej o klasie żeglowności Va”.

Cel 5: Wykorzystanie potencjału województwa śląskiego w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz rozwój innowacji w energetyce

Jedną z najbardziej charakterystycznych cech województwa śląskiego jest silny związek regionu z sektorem energetyki. Naturalne uwarunkowania związane z występowaniem dużych pokładów węgla kamiennego przyczyniły się do rozkwitu regionalnej gospodarki opartej na przemyśle wydobywczym. Z czasem jednak konkurencyjność tej gałęzi gospodarki zaczęła się obniżać, prowadząc do wygaszania wielu kopalni oraz zahamowania tempa wzrostu gospodarczego.

W związku z tym, Rząd podejmuje aktywne działania na rzecz poprawy sytuacji w sektorze energetyki. Te zaś integrowane są zarówno wokół Programu dla Śląska, jak również **Programu dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce** przyjętego przez Radę Ministrów 23 stycznia 2018 r. (przedsięwzięcie nr 39). Celem głównym tego programu jest tworzenie warunków sprzyjających budowie rentownego, efektywnego i nowoczesnego sektora górnictwa węgla kamiennego, opartego na kooperacji, wiedzy i innowacjach, który działając w przyjaznym oraz przewidywalnym otoczeniu programowo – prawnym, pozwoli na efektywne wykorzystanie kapitału zasobowego, społecznego i gospodarczego dla zapewnienia wysokiej niezależności energetycznej Polski oraz wspierania konkurencyjności gospodarki narodowej. Działania w ramach programu planowane są do 2030 r. **Zgodnie z harmonogramem w latach 2018-2022 finansowanie programu ma wynosić średnio ponad 2 mld zł rocznie**, co będzie zapewnione zarówno ze środków budżetu państwa, jak i poprzez zaangażowanie środków własnych spółek węglowych. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu jest Ministerstwo Energii.

Działanie 5.1 Wzrost poziomu innowacyjności w energetyce

W czasach gospodarki opartej na wiedzy, w warunkach wolnorynkowych przewagę konkurencyjną osiągnąć można przede wszystkim na dwa sposoby. Pierwszym z nich jest obniżenie kosztów produkcji. Jest to metoda charakterystyczna dla państw rozwijających się, gdzie głównym czynnikiem zachęcającym zagraniczny kapitał do inwestycji są niskie koszty pracy. Dla państw wysokorozwiniętych, bądź aspirujących do tego grona, głównym czynnikiem stymulującym rozwój gospodarczy powinno być inwestowanie w sektor badawczo-rozwojowy, kreowanie innowacji produkcyjnych oraz produktowych, a także rozwijanie nowoczesnych i wysoko produktywnych branż. W warunkach polskich taką branżą z pewnością może być sektor energetyki. Wymaga on jednak modernizacji i usprawnień, które przyczynią się nie tylko do podniesienia efektywności i konkurencyjności branży, ale również obniżą negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze i podniosą bezpieczeństwo pracy.

Jednym z ważniejszych przedsięwzięć wpisanych do Programu dla Śląska, będący jednocześnie projektem pilotażowym Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest **Inteligentna kopalnia** (przedsięwzięcie nr 40). Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie efektywności procesu wydobywania

oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa i komfortu pracy załóg górniczych. Cele te zostaną osiągnięte głównie poprzez stymulację procesów inwestycyjnych realizowanych w kopalniach Grupa Kapitałowa Jastrzębska Spółka Węglowa, w tym sukcesywne wprowadzanie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych. **Na przedsięwzięcie składa się 12 projektów, tym 5 już uruchomionych oraz 7 rekomendowanych do uruchomienia w latach 2018-2019.** Przykładem działań jest Projekt Bezpieczeństwo, mający na celu zwiększenie bezpieczeństwa załóg górniczych w polskich kopalniach, czy też działania dotyczące optymalizacji i automatyzacji procesów górniczych.

Działania w obszarze innowacyjnej energetyki prowadzi również Polska Grupa Górnicza. Mając na uwadze zmieniające się normy prawne (dyrektywy UE, ustawa o jakości paliw, uchwały antysmogowe itp.) PGG bada możliwość wprowadzenia **na rynek innowacyjnego produktu w postaci brykietów bezdymnych na bazie węgla energetycznego** (przedsięwzięcie nr 43), co przyczyni się do poprawy jakości powietrza, gdyż spalanie paliwa pozbawione dymu jest uważane za najczystsza i najbardziej efektywną energetycznie formę spalania paliw. W fazie przygotowawczej jest również projekt wytwarzania brykietu z wykorzystaniem biomasy, spełniającego parametry jakościowe paliw ekologicznych, co również przyczyni się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko. Ponadto, mając na względzie rosnące zapotrzebowanie na paliwo typu „ekogroszek”, **PGG postanowiła wdrożyć produkcję tego paliwa w wyodrębnionym zakładzie produkcyjnym** (które zastąpi przedsięwzięcie **Produkcja paliw bezdymnych z zawartością części lotnych max. 10%** nr 42). **Zakład został utworzony 1 lipca 2018 r.** na bazie majątku i struktur PGG. Do końca września 2018 r. planowane jest doprowadzenie do docelowego zatrudnienia załogi własnej, a także przygotowanie dokumentacji projektowo-technicznej rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej, a także przeprowadzenie remontów. Realizując przedsięwzięcia wpisane do Programu dla Śląska, PGG zidentyfikowała nowe możliwości, jak ww. projekt brykietowania z wykorzystaniem biomasy, stąd Program dla Śląska zostanie zaktualizowany i uzupełniony o nowe, uszczegółowione wyżej, komponenty.

Przedsięwzięcia **Kompleks produkcji wodoru z gazu koksowniczego** (przedsięwzięcie nr 44) oraz **Węgla i koksu aktywne dla usuwania rtęci ze spali** (przedsięwzięcie nr 45) znajdują się obecnie w fazie przygotowawczej. Dla przedsięwzięcia **Nowoczesny przerób smoły koksowniczej** (przedsięwzięcie nr 46) przygotowany jest obecnie biznesplan oraz analizy ekonomiczne przedsięwzięcia.

Przedsięwzięcia spółki Polgrafen (przedsięwzięcia nr 47-49) zostały rekomendowane przez MliR do wsparcia eksperckiego POIR, jednak spółka nie przekazała do tej pory wymaganych dokumentów projektowych.

Prace nad przedsięwzięciem **Budowa instalacji produkcji gazu syntezowego** (przedsięwzięcie nr 50) zostały przez JSW Innowacje S.A. wstrzymane, ponieważ przeprowadzone analizy nie wykazały możliwości zastosowania technologii pozwalającej na efektywne przeprowadzenie procesu odgazowania surowców w atmosferze wodorowej. Natomiast, przedsięwzięcie **Wodoro-pyroliza: beztlenowe odgazowanie surowców odpadowych / energetycznych** (przedsięwzięcie nr 54) nie będzie realizowany z uwagi na niski potencjał komercyjny.

Ponadto, w lipcu 2018 r. **Jastrzębska Spółka Węglowa przedstawiła plan utworzenia kompleksu przemysłowego na terenie byłej Kopalni Węgla Kamiennego Krupiński.** Przedsięwzięcie to łączy

szereg pomysłów i projektów, z których część została już uwzględniona w Programie dla Śląska, w jeden spójny projekt oparty na konkretnej wizji kompleksowego przekształcenia obszaru poprzemysłowego o dużym potencjale.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Utworzenie kompleksu przemysłowego na terenie byłej Kopalni Węgla Kamiennego Krupiński

Program zakłada industrializację i przekształcenie terenów oraz obiektów byłej KWK Krupiński w Suszcu. Na terenie kopalni zaplanowano nowoczesny kompleks przemysłowy. Sztandarowym projektem będzie powstanie fabryki ogniw wodorowych stosowanych w elektromobilności. JSW zakłada również budowę linii produkcji autobusów elektrycznych (w tym również autobusów o napędzie wodorowym), a także budowę linii produkcji małego elektrycznego samochodu dostawczego. W programie znalazła się też koncepcja budowy elektrowni szczytowo – pompowej, ujęta już w Programie dla Śląska (przedsięwzięcie nr 51). Co warto podkreślić, lokalizacja byłej kopalni Krupiński pozwala na budowę samowystarczalnego pod względem energii i ciepła osiedla mieszkaniowego z geotermią – przedsięwzięcie to będzie realizowane w ramach programu Mieszkanie Plus. Projekt budowy osiedla jest jednak zależny od wyników badań geotermalnych i planów budowy podziemnej elektrowni szczytowo-pompowej. W ramach programu realizowany będzie również projekt zakładający powstanie Parku Innowacji. Przedmiotem jego działalności będzie wsparcie inicjatyw typu *start-up* dedykowanych głównie dla inwestorów działających na terenie i w sąsiedztwie gminy Suszec.

Podmiot odpowiedzialny: JSW S.A.

Przewidywany budżet: 1,3 mld zł.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Modernizacja baterii koksowniczej przy Koksowni Przyjaźń

Podstawowym założeniem przedmiotowego projektu inwestycyjnego jest przebudowa w latach 2018-2021 baterii koksowniczej nr 4, z dostosowaniem jej do technologii ubijanego systemu napełniania komór koksowniczych mieszanką węglową. Z uwagi na wdrożenie nowej technologii muszą zostać przebudowane instalacje przygotowania węgla, odbioru koksu, odbioru gazu koksowniczego. Ponadto, przebudowie i rozbudowie będą poddane instalacje energetyczne, elektryczne oraz szereg obiektów infrastruktury związanej z tą baterią.

Podmiot odpowiedzialny: JSW KOKS S.A.

Przewidywany budżet: 345 mln zł.

Na etapie prac legislacyjnych znajduje się przygotowanie **Programu dla małych i średnich miast przemysłowych**. Celem programu jest **wsparcie branż energochłonnych** w małych i średnich miastach, które w sposób szczególny oddziałują na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Pakiet rozwiązań, poprawiających konkurencyjność przedsiębiorstw przemysłowych obejmie, m. in. zmianę

parametrów uprawniających do stosowania obniżonej opłaty jakościowej czy wprowadzenie rekompensat na pokrycie kosztów uprawnień do emisji CO₂. W wyniku zmniejszenia kosztów wykorzystania energii przedsiębiorstwa powinny poprawić swoją rentowność, zwiększyć inwestycje oraz zatrudnienie. Zwiększona konkurencyjność pozwoli firmom kontynuować działalność i formułować plany rozwoju, stabilizując lokalny ekosystem. W celu ich realizacji potrzebne będzie stworzenie systemu kształcenia wykwalifikowanych kadr, w czym przedsiębiorstwa współpracować będą z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz władzami samorządowymi. Program obejmie swoim działaniem ośrodki rozproszone po całym kraju, jednak z uwagi na profil gospodarczy Śląska zakłada się, że jednym z głównych beneficjentów programu będzie województwo Śląskie.

Wśród największych odbiorców Programu będą przedsiębiorstwa mające swoje siedziby lub zakłady na terenie województwa śląskiego (m.in. w Katowicach, Tychach, Dąbrowie Górniczej, Gliwicach, Mysłowicach, Rudzie Śląskiej, Częstochowie, Chrzanowie, itd.). Są wśród nich 23 spółki z 51 wykazanych w informacji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr 34/2017 w sprawie wykazu odbiorców przemysłowych, którzy złożyli oświadczenie, o którym mowa w art. 52 ust. 3 ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Działanie 5.2 Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego w skali krajowej i regionalnej

Znaczenie branży energetycznej jest kluczowe nie tylko ze względu na jej potencjał w kontekście rozwoju gospodarczego regionu, ale również dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii dla mieszkańców regionu oraz w skali całego kraju. Z tego względu, niezwykle istotne są inwestycje w sieci elektroenergetyczne, rozwój kogeneracji, czy inne działania mające na celu rozwój infrastruktury. Inwestycje te prowadzone są zarówno z wykorzystaniem środków dostępnych w ramach POLiŚ, jak również z wykorzystaniem środków własnych największych polskich spółek energetycznych.

Najbardziej zaawansowany charakter mają inwestycje realizowane w ramach POLiŚ 2014-2020 (przedsięwzięcia nr 58-60). W tym kontekście wymienić można chociażby postępującą realizację budowy gazociągu Tworóg – Tworzeń czy rozpoczęty pod koniec 2017 r. projekt **gazyfikacji miejscowości Kłobuck, Krzepice, Wręczyca Wielka, Opatów i Krzepice**. Zgodnie z planem realizowane są również zawarte w Programie najważniejsze inwestycje w sieci elektroenergetyczne średnich i niskich napięć. Spośród zawartych w Programie projektów dotyczących źródeł wysokosprawnej kogeneracji na początku stycznia 2018 r. rozpoczęto ostatnią z planowanych inwestycji tj. **budowę nowych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji** w jednostkach kogeneracji o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej powyżej 1 MWe **w miejscowości Mikołów** dla mocy 2x1,2 MWe. Przedsięwzięcie realizowane w **Rybniku polegające na rozwoju kogeneracji oraz ciepła sieciowego** (przedsięwzięcie nr 57) zakłada, że przebudowane zostaną dwa bloki w celu utworzenia nowej jednostki kogeneracyjnej. Modernizacja polegać będzie na dostosowaniu turbozespołów do pracy ciepłowniczej, zabudowie wymienników podstawowych i szczytowych z kompletnymi układami technologicznymi i pracami budowlanymi. Planuje się uciepłownienie bloków nr 6 i 8, nowe urządzenia w zakresie ciepłownictwa zwymiarowano na maksymalną moc nominalną na poziomie 100 MWt. Prognozowaną moc

ciepłowniczą po uruchomieniu, na podstawie obecnych danych pracy sieci, szacuje się na 80 MWt, z kolei minimalna przewidywana moc ciepłownicza w sezonie letnim wynosić będzie 1 MWt. Pozostałe około 20 MWt pozostaje na rozwój systemu ciepłowniczego. Roczną produkcję energii cieplnej przewiduje się na poziomie 500 - 600 TJ.

W kontekście przedsięwzięcia **Modernizacja Bloków Energetycznych 200 MW** (przedsięwzięcie nr 53), Narodowe Centrum Badań i Rozwoju opracowało, przygotowało i uruchomiło w listopadzie 2017 r. program „**Bloki 200+**”. Jego celem jest opracowanie nowych rozwiązań, które pozwolą dostosować bloki energetyczne do zmieniających się warunków eksploatacji i nowych wyzwań związanych z pracą krajowego systemu elektroenergetycznego. **Budżet części badawczo-rozwojowej programu to 200 mln zł.** Program jest realizowany w trybie zamówienia przedkomercyjnego (PCP), a w jego ramach prace badawczo-rozwojowe będą przeprowadzone na obiektach rzeczywistego bloku (1 lub 2) energetycznego klasy 200 MWe. W ramach uruchomionego przez NCBiR postępowania wnioski złożyło 6 podmiotów i konsorcjów. **W czerwcu br. NCBR podpisał umowy z 5 wykonawcami, co pozwoliło rozpocząć I etap prac B+R.** Obecnie trwa ocena merytoryczna wyników fazy I, tj. prac koncepcyjnych, która powinna się zakończyć na początku października br.

Ważnym przedsięwzięciem jest również realizowana przez **TAURON budowa farm fotowoltaicznych na terenach spółki niewykorzystanych gospodarczo** (przedsięwzięcie nr 55). Obecnie trwa etap weryfikacji założeń zawartych w Studium Wykonalności w tym m.in. określenie ilości działek możliwych do posadowienia paneli PV. Faza realizacji projektu powinna rozpocząć się w 2020 r.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Budowa bloku energetycznego EC Radlin

Projekt przewiduje budowę bloku energetycznego opalanego gazem koksowniczym, który będzie dysponował mocą elektryczną ok. 28 MWe oraz mocą cieplną wymiennika ciepłowniczego ok. 37 MWt. Podstawowym zadaniem EC Radlin będzie wykorzystanie nadmiarowego gazu koksowniczego jako paliwa, minimalizując tym samym straty spowodowane jego bezużytecznym spalaniem. Blok energetyczny będzie wytwarzał energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem użytkowym w procesie kogeneracji. Nowoczesna instalacja pozwoli na spełnienie standardów emisji spalin w zakresie: NOx, SOx, CO i pyłu.

Podmiot odpowiedzialny: JSW KOKS S.A.

Przewidywany budżet: 185 mln zł

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE**Budowa rurociągu paliwowego Boronów-Trzebinia**

Budowa rurociągu paliwowego Boronów-Trzebinia wraz z infrastrukturą towarzyszącą ma na celu poprawę bezpieczeństwa zaopatrzenia południa Polski w paliwa poprzez zwiększenie zasięgu transportu rurociągowego paliw z rafinerii PKN ORLEN w Płocku do Terminala Paliw w Trzebini. Poprzez wykorzystanie istniejącego już rurociągu Płock-Koluszki-Boronów rafineria zostanie połączona z Górnym Śląskiem – regionem o bardzo wysokiej konsumpcji paliw. Transport rurociągowy jest najbezpieczniejszym i najbardziej efektywnym sposobem zaopatrzenia w paliwa. Obecnie Górny Śląsk zaopatrywany jest transportem łączonym (rurociąg, kolej, transport kołowy) bądź koleją.

Podmiot odpowiedzialny: PERN S.A.

Przewidywany budżet 215 mln zł

W Programie dla Śląska zawarte zostały również projekty budowy bądź **odtworzenia kopalni węgla energetycznego oraz węgla koksowego** (przedsięwzięcie nr 52 i 58). Na obecnym etapie trwają analizy dotyczące możliwości realizacji inwestycji oraz ich ewentualnej lokalizacji. JSW S.A. prowadzi obecnie analizy dotyczące pozyskania złoża węgla koksowego dla wybranej lokalizacji. Z kolei PGG złożyła wniosek do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia eksploatacji złóż węgla kamiennego w wybranej lokalizacji.

Cel 6: Poprawa warunków rozwojowych miast województwa śląskiego

Miasta stanowią miejsca koncentracji usług publicznych, nauki i biznesu oraz stymulują rozwój gospodarczy regionów. Z drugiej strony obszary miejskie to miejsca, w których skupia się wiele problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Ośrodki miejskie leżące na terenie województwa śląskiego borykają się dodatkowo z problemami wynikającymi bezpośrednio z profilu gospodarczego regionu. Problemy te dotyczą degradacji tkanki miejskiej, głównie na skutek prac wydobywczych i działalności przemysłowej, oraz zanieczyszczenia środowiska miejskiego. Jako, że 77% mieszkańców województwa śląskiego żyje w miastach, należy te kwestie potraktować priorytetowo oraz rozwiązywać w sposób kompleksowy i zintegrowany.

W ramach Programu dla Śląska realizowany jest szereg działań przyczyniających się do poprawy warunków rozwojowych miast regionu, a tym samym przyczyniając się do poprawy jakości życia ich mieszkańców. Działania te dotyczą m.in. wsparcia miast śląskich w procesie realizacji projektów z zakresu rewitalizacji, inwestycji w sektor mieszkaniowy, przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę sytuacji w służbie zdrowia oraz poprawiających jakość zarządzania w miastach.

Działanie 6.1 Budowanie silnej pozycji Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej oraz aktywizacja i wzmocnienie średnich miast

Województwo śląskie – pomimo nie największej powierzchni – charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem rozwoju. W ramach Programu dla Śląska wspierane są zarówno aglomeracje, tj. Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, ale także miasta średnie i małe.

Na Śląsku został utworzony **pierwszy w Polsce związek metropolitalny pod nazwą „Górnośląsko – Zagłębiowska Metropolia”** (przedsięwzięcie nr 61), który obejmuje 41 gmin zamieszkałych przez 2,3 mln mieszkańców. Obszar charakteryzuje się zdywersyfikowaną strukturą gospodarczą i jest obok Warszawy najsilniejszym ośrodkiem gospodarczym w kraju. Jednocześnie boryka się on z problem jakości powietrza i problemami społecznymi.

Związek rozpoczął działalność z początkiem 2018 r. i otrzymuje dochody z budżetu państwa – 5% udziału w podatku PIT od osób mieszkających na obszarze związku. Otrzymuje także składki z budżetów tworzących go gmin. **W ramach metropolii planowane są wspólne projekty w zakresie m.in. transportu czy planowania przestrzennego.**

Na budowanie silnej pozycji metropolii wpływ ma również organizacja ważnych wydarzeń o charakterze społeczno-gospodarczym, biznesowym, kulturalnym czy sportowym. **W dn. 3-14 grudnia 2018 r. odbędzie się w Katowicach 24. sesja Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP24). Do stolicy Górnego Śląska przybędzie blisko 30 tysięcy gości**, w tym m.in. prezydenci, premierzy, reprezentanci rządów, dyplomaci, przedstawiciele organizacji pozarządowych, naukowcy, aktywiści, przedstawiciele przedsiębiorców i innych grup, zainteresowanych kwestiami dotyczącymi klimatu. **Całościowy budżet przeznaczony na przygotowanie i realizację wydarzenia to 245 mln zł.**

Konferencji COP24 towarzyszyć będą wydarzenia o charakterze naukowym, społecznym, ale i komercyjnym, będące forum prezentacji i wymiany pomysłów, innowacji, strategii i rozwiązań na rzecz przeciwdziałania globalnemu ociepleniu. Oprócz merytorycznych aspektów związanych z jakością powietrza (a więc problemem niezwykle istotnym dla województwa śląskiego), sama organizacja wydarzenia, w tym przyjazd blisko 30 tys. gości, przyniesie wymierne korzyści finansowe dla sektora usług (m.in. turystycznych) oraz pozwoli na zwiększenie rozpoznawalności i budowę marki zarówno metropolii, jak i całego Śląska w skali międzynarodowej.

W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całego regionu Program dla Śląska oprócz rozwoju samej Metropolii, wspiera również w ramach **Pakietu dla Miast Średnich - 37 miast średnich położonych na terenie województwa** (przedsięwzięcie nr 62), z których 5 uznawanych jest za miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze: Rydułtowy, Zabrze, Jastrzębie-Zdrój, Sosnowiec, Świętochłowice. Miasta te mogą liczyć na dodatkowe preferencje w wielu obszarach, m.in. ułatwionego dostępu do funduszy europejskich w ramach programów krajowych. W ramach Pakietu dla średnich miast, w wybranych konkursach krajowych programów operacyjnych: POIR, POIS, Polska Wschodnia (PO PW) oraz POWER w dotychczasowych naborach, w większości w 2017 roku, w których zastosowane zostały dedykowane koperty bądź preferencje, śląskie miasta skorzystały ze wsparcia w wysokości ok. **38,5 mln zł**, na wsparcie projektów, między innymi:

- dotyczących wdrożenia innowacyjnych produktów na rynek w ramach POIR 2014-2020 – dwa projekty, w Zawierciu oraz Świętochłowicach o łącznej wartości 55,5 mln zł, w tym wartość dofinansowania 15,8 mln zł,
- tworzenia programów kształcenia na uczelniach wyższych dostosowanych do potrzeb rynku pracy – projekty Politechniki Śląskiej, Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej oraz Uniwersytetu Śląskiego o łącznej wartości 2 mln zł, w tym wartość dofinansowania POIR 1,7 mln zł,
- rekultywacji i remediacji terenów dawnej koksowni Orzegów w Rudzie Śląskiej –wartość projektu 20 mln zł, w tym dofinansowanie POIŚ 17 mln zł,
- współpracy międzynarodowej w zakresie rewitalizacji społecznej, który realizowany będzie w Wałbrzychu, Zabrzu, Jastrzębiu-Zdroju, Świętochłowicach, Nysie, Prudniku, Kluczborku i Ząbkowicach – wartość projektu ok. 830 tys. zł, w tym dofinansowanie POWER ok. 780 tys. zł,
- rozwoju e-usług dotyczących zarządzania nieruchomościami i podatkami lokalnymi – 3 projekty realizowane m.in. w Bytomiu, Cieszynie, Rybniku, Świętochłowicach, Mikołowie, Tarnowskich Górach, Wodzisławiu Śląskim o łącznej wartości ok. 4 mln zł, w tym dofinansowanie POWER ok. 3,3 mln zł.

Obecnie trwają kolejne nabory z preferencjami dla średnich miast. Na szczególną uwagę zasługuje trwająca do 5 grudnia 2018 r. druga edycja konkursu POIR skierowana do przedsiębiorców, którzy realizują projekt dotyczący wdrożenia innowacyjnych produktów na rynek w miastach średnich bądź gminie sąsiadującej ze średnim miastem (koperta 500 mln zł). Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze będą mogły także po raz pierwszy ubiegać się o wsparcie zakupu autobusów elektrycznych i trolejbusów w ramach POIŚ. Do rozdysponowania czeka kwota 300 mln zł, a nabór potrwa od grudnia br. do stycznia 2019 r.

W ramach Pakietu dla miast średnich, MliR współpracuje z PFR jako partnerem strategicznym realizującym cykl spotkań przedinwestycyjnych dla samorządów miast średnich. **Z województwa śląskiego projekty zgłosiło 16 ośrodków miejskich: Będzin, Cieszyn, Czechowice-Dziedzice, Czeladź, Częstochowa, Jastrzębie-Zdrój, Lubliniec, Myszków, Racibórz, Ruda Śląska, Rydułtowy, Rybnik, Sosnowiec, Tarnowskie Góry, Zabrze, Żory.**

Dzięki realizacji Programu dla Śląska stopniowo rozwija się potencjał turystyczny regionu. Obecnie województwo śląskie należy do województw o przeciętnie rozwiniętej bazie turystycznej i intensywności ruchu turystycznego. **Pilotażowy projekt Beskidzkie Centrum Narciarstwa BCN (przedsięwzięcie nr 63), który zakłada stworzenie innowacyjnego centrum narciarstwa, wypoczynku i rekreacji w oparciu o współpracę podmiotów prywatnych oraz podmiotów publicznych z poziomu krajowego, regionalnego oraz lokalnego.** Projekt przewiduje realizację kluczowych inwestycji na terenie gminy Brenna oraz w mniejszym stopniu na terenie gminy Szczyrk, a także realizację inwestycji komplementarnych w postaci odpowiedniej rozbudowy bazy lotniczo-turystycznej na terenie gminy Bestwina oraz realizacja bliźniaczego projektu w Sułkowicach. W

ramach projektu planuje się również budowę Jasienickiego Kurortu Zamkowego – centrum o charakterze kulturowo-wypoczynkowym. **Niektóre inwestycje realizowane na terenie gminy Szczyrk zostały oddane do użytku, natomiast w przypadku gminy Brenna rozpoczęcie I etapu budowy kompleksu „Kotarz Arena – Centrum Aktywnego Wypoczynku” planowane jest w III kwartale 2018 r.**

W obszarze rozwoju infrastruktury sportowej do Programu dla Śląska włączone zostały także działania prowadzone przez Ministerstwo Sportu i Turystyki (MSiT). **W 2018 r. podpisano umowy na dofinansowanie ponad 50 planowanych do realizacji w województwie śląskim. Łączna wartość projektów przewidzianych do realizacji wyniesie 125,3 mln zł, a w tym dofinansowanie MSiT wynosi 52,5 mln zł.** Wśród nich znalazła się między innymi budowa hali lekkoatletycznej wraz ze strzelnicą sportową w Katowicach oraz przebudowa budynku pływalni i hali sportowej Uniwersytetu Śląskiego, zlokalizowanego w Cieszynie.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Wsparcie infrastruktury sportowej

W roku 2018 podpisano ponad 50 umów na realizację projektów przyczyniających się do rozwoju infrastruktury sportowej. Spośród wielu inwestycji przewidzianych do realizacji, planuje się m.in. następujące projekty:

Budowa hali lekkoatletycznej wraz ze strzelnicą sportową w Katowicach

Nazwa wnioskodawcy: Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach

Wartość projektu: 50 mln zł, w tym wartość dofinansowania 25 mln zł

Przebudowa budynku pływalni i hali sportowej Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie

Nazwa wnioskodawcy: Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wartość projektu: 10,4 mln zł, w tym 3,5 mln zł dofinansowanie

Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych jako forma przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym

W miastach na terenie województwa śląskiego występuje kumulacja obszarów zdegradowanych, wymagających kompleksowej rewitalizacji, która pomaga przywrócić funkcje społeczno-gospodarcze i wspiera mieszkańców zagrożonych marginalizacją.

Program dla Śląska wskazuje podejmowane działania wspomagające samorządy w programowaniu i prowadzeniu działań rewitalizacyjnych realizowane w śląskich miastach – przedsięwzięcia kluczowe konkurs dotacji **Modelowa Rewitalizacja Miast** oraz **pilotaż rewitalizacji miasta Bytom** oraz

przedsięwzięcia o charakterze horyzontalnym – **Partnerska Inicjatywa Miast** oraz **konkurs zwiększenie spójności obszarów zdegradowanych**.

Trzy miasta z regionu śląskiego: Chorzów, Dąbrowa Górnicza i Rybnik, otrzymały wsparcie w łącznej wysokości 7,9 mln zł w ramach konkursu dotacji Modelowa Rewitalizacja Miast (przedsięwzięcie nr 64). Konkurs koncentruje się na wypracowaniu modeli prowadzenia rewitalizacji na obszarach miejskich poprzez opracowanie ścieżek dojścia do rozwiązania problemów zdiagnozowanych na obszarach rewitalizacji oraz przygotowanie działań rewitalizacyjnych. Celem konkursu jest także zwiększenie świadomości i wiedzy potencjalnych beneficjentów w zakresie podejścia do rewitalizacji prezentowanego w ustawie o rewitalizacji, a także tworzenie trwałych mechanizmów partycypacji społecznej, angażowanie różnych grup interesariuszy, poszukiwanie i kształcenie liderów działań rewitalizacyjnych.

Chorzów w ramach projektu utworzył Centrum Usług Szkoleniowych i aktywizacji Zawodowej dla Młodzieży „CUMA” – jest to miejsce gdzie prowadzone jest stałe wsparcie edukacyjno-doradcze, oraz zajęcia umożliwiające rozwijanie zainteresowań oraz aktywizujące zawodowo i społecznie młodych ludzi. **Wartość projektu wynosi ok. 978 tys. zł w tym prawie 880 tys. zł dotacji. Zadanie zakończy się z końcem 2018 roku.**

Dąbrowa Górnicza w ramach projektu wypracowuje koncepcję „nowego” centrum miasta, integrującą z otoczeniem teren po byłej fabryce obrabiarek DEFUM – tzw. Fabryka Pełna Życia. Poszukując nowych funkcji dla terenu pofabrycznego miasto rozwijało nowatorskie narzędzia partycypacji i aktywizacji mieszkańców, m.in. ogród społecznościowy czy prototypowanie urbanistyczne. Doświadczenia miasta stanowią bazę wiedzy o działaniach partycypacyjnych. **Wartość projektu wynosi ok. 4,37 mln zł, w tym ponad 3,9 mln zł dotacji. Zadanie zakończy się z końcem 2019 roku.**

Rybnik w swoim projekcie postawił na wzmocnienie społeczności lokalnych, zachowanie tożsamości i unikalności dzielnic wymagających rewitalizacji. W tym celu Urząd Miasta Rybnika podejmuje szereg działań polegających na aktywnym włączeniu lokalnej społeczności w kształtowanie zagospodarowania najbliższego otoczeniu m.in. poprzez konkursy na inicjatywy lokalne, pracę animatorów lokalnych. Miasto wypracowało model nauczania dla rybnickich szkół podstawowych w zakresie edukacji regionalnej, z elementami dotyczącymi procesu rewitalizacji. **Szacuje się, że koszt projektu wyniesie 3,45 mln zł, w tym 3,1 mln zł dotacji, realizacja zakończy się z końcem czerwca 2019 r.**

W Bytomiu, MliR realizuje projekt pilotażowy w zakresie rewitalizacji pn. „Bytom Odnowa – innowacyjne projekty mieszkaniowe i rozwój inicjatyw społecznych” (przedsięwzięcie nr 65) obejmujący dwa główne wątki tematyczne: mieszkalnictwo oraz aktywizację społeczności lokalnej. Rozwiązania wypracowane i przetestowane w ramach tworzonego Bytomskiego Modelu Dostępnego Mieszkalnictwa mają przygotować miasto do realizacji celów w zakresie mieszkalnictwa wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Bytom 2020+, ale także szerszej polityki mieszkaniowej miasta. Miasto Bytom organizuje także Forum Inwestycji Mieszkaniowych, podczas którego zaprezentowane zostaną modele realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz zaprezentowana zostanie oferta inwestycyjna powstała na podstawie inwentaryzacji śródmiejskich pustostanów. Intencją miasta jest

pozyskanie inwestorów prywatnych, którzy we współpracy z miastem realizować będą remonty pustostanów, zgodne z celami rewitalizacji. Drugi ważny filar projektu pilotażowego to aktywizacja społeczności lokalnej - organizacji, przedsiębiorców czy samych mieszkańców - do aktywnego poszukiwania rozwiązań służących poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców oraz rozwój inicjatyw społecznych. W tym celu miasto przeprowadziło konkurs na innowacje społeczne, w ramach którego wygenerowane zostały pomysły na projekty społeczne odpowiadające na rzeczywiste potrzeby mieszkańców. **Całkowita wartość projektu wynosi około 5 mln zł, a projekt zakończy się z końcem 2018 r.**

Wpisany do PdŚ **konkurs na innowacyjne projekty na rzecz spójności społecznej na terenach przemysłowych i obszarach zdegradowanych** (przedsięwzięcie nr 67) realizowany jest przez Centrum Projektów Europejskich, które w dniu 29 czerwca 2018 r., ogłosiło konkurs, **służący wypracowaniu oraz wdrożeniu nowych rozwiązań, powstałych dzięki współpracy z partnerami zagranicznym na rzecz spójności społecznej na terenach przemysłowych i obszarach zdegradowanych województwa śląskiego. Nabór wniosków o dofinansowanie prowadzony będzie od 1 września 2018 r. do 31 października 2018 r. Szacunkowa kwota przeznaczona na ten konkurs wynosi 8 mln zł.**

Uruchomione w październiku 2017 r. w ramach projektu **Partnerskiej Inicjatywy Miast** (przedsięwzięcie nr 66) trzy sieci tematyczne PIM ds.: jakości powietrza, rewitalizacji oraz mobilności miejskiej zrzeszają łącznie grupę 34 miast, **w tym 6 miast z województwa śląskiego (Katowice, które jest liderem w sieci rewitalizacja, Czechowice-Dziedzice, Jastrzębie-Zdrój oraz Cieszyn w sieci mobilność miejska, Pszczyna w sieci jakość powietrza, w której uczestniczy także Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu skupiający następujące gminy: Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy, Wieprz, Rajcza, Ujsoły, Węgierska Górka oraz Żywiec).** Miasta te otrzymują wsparcie eksperckie i finansowe ze strony MliR związane z organizacją wspólnych spotkań sieci (służących wymianie wiedzy pomiędzy miastami, szkoleniom, poznaniu najlepszych praktyk czy wizytom studyjnym) oraz przy wypracowywaniu, w sposób partycypacyjny, bieżących rozwiązań problemów poszczególnych miast poprzez prace nad tzw. Miejskimi Inicjatywami Działań (MID). **Całkowite szacunkowe wsparcie dla miast śląskich w ramach PIM wyniesie ok 320 tys. zł, a projekt zakończy się w II kwartale 2019 r.**

Działanie 6.3 Rozwój transportu miejskiego poprzez modernizację taboru

Śląsk posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć komunikacji miejskiej – łącznie 11,8 tys. km linii komunikacji miejskiej w regionie, co daje 1 miejsce w kraju. Jednak istniejący system komunikacji publicznej wymaga usprawnienia poprzez zwiększenie udziału przyjaznego środowiska taboru tramwajowego oraz autobusowego. **Inwestycje zawarte w Programie dla Śląska w zakresie transportu miejskiego** (przedsięwzięcie nr 68) dotyczą modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej oraz zakupu nowoczesnego, przyjaznego dla środowiska taboru autobusowego w Gliwicach, Jaworznie oraz podregionie tyskim.

Projekt dotyczący modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej składa się III etapów, w ramach których na terenie 10 śląskich miast, zrealizowanych zostanie 40 zadań infrastrukturalnych oraz zadania związane z zakupem nowego taboru (45 wagonów

tramwajowych) i pojazdów specjalistycznych (1 torowy oraz 2 sieciowe). Sama wartość planowanego do zakupu taboru to ponad 300 mln PLN. **W ramach realizacji etapu I, pod koniec czerwca 2018 r. zakończono fazę przygotowania projektowego i przystąpiono do realizacji zadań infrastrukturalnych w 10 miastach Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej tj.: Będzin, Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska, Sosnowiec, Świętochłowice, Zabrze.**

Gmina Jaworzno oraz Gliwice także wprowadzają usprawnienia w funkcjonowaniu komunikacji publicznej polegające na odnowieniu taboru autobusowego. Projektu w Jaworznie jest na etapie realizacji **procedury przetargowej, której zakończenie planowane jest na III-IV kwartał 2018 r., natomiast w Gliwicach podpisano już umowy na dostawę jedenastu niskopodłogowych autobusów przegubowych oraz zakup dziewięciu niskopodłogowych autobusów jednoczłonowych. Ponadto, Gliwickie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej może już korzystać z nowopowstałego placu postojowego.**

Ze względu na niezadawalający stan powietrza w regionie, również inne podmioty poza ww. zdecydowały się na wymianę obecnego taboru autobusowego na bardziej ekologiczny. Wśród nich jest m.in. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Katowicach, które realizuje projekt zmniejszający negatywny wpływ transportu publicznego na środowisko naturalne poprzez zakup 35 sztuk nowych, ekologicznych autobusów. Poza projektami dotychczas uwzględnionymi w działaniu 6.3 Programu dla Śląska, zidentyfikowano kolejne 4 projekty.

NOWE PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH PRZEDSIĘWZIĘCIA „WSPARCIE TRANSPORTU MIEJSKIEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM” (przedsięwzięcie nr 68)

Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów niskopodłogowych w Katowicach

Przedmiotem projektu jest zakup 35 sztuk autobusów nowych, ekologicznych i przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych. Zakupiony tabor będzie obejmował zarówno autobusy wyposażone w silnik spalinowy spełniający normę EURO 6 jak i autobusy z napędem elektrycznym. Tabor pasażerski będzie także zróżnicowany z uwagi na pojemność, zakłada się zakup autobusów przegubowych 18 metrowych oraz autobusów jednoczłonowych 12 metrowych.

Podmiot odpowiedzialny za realizację: Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Katowice Sp. z o.o.

Koszt realizacji: 61,5 mln zł

Termin zakończenia projektu: 30.09.2020 r.

Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – Węzeł Sądowa

Przedmiot projektu obejmuje budowę węzła przesiadkowego na terenie miasta Katowice w tym:

- Budowę jednopoziomowego bezobsługowego parkingu naziemnego;
- Budowę zadaszonych wielostanowiskowych peronów przystankowych oraz przystanków autobusowych dla autobusów;
- Przebudowę przyległych odcinków ul. Sądowej, Goeppert-Mayer i Jana III Sobieskiego;
- Budowę strefy obsługi podróżnych i operatorów;
- Budowę ciągów pieszych i rowerowych;

- Budowę oraz przebudowę sygnalizacji świetlnych;
- Zagospodarowanie terenu: zieleni urządzona, mała architektura, elementy dekoracyjne i informacyjne.

Podmiot odpowiedzialny za realizację: Katowice – miasto na prawach powiatu

Koszt realizacji: 59,5 mln zł

Termin zakończenia projektu: 31 sierpnia 2019 r.

Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim

Projekt zakłada zakup taboru komunikacji miejskiej: autobusowego (szt. 63) i trolejbusowego (szt.3), pojazdów technicznych (szt.3), budowę nowej trakcji trolejbusowej (1,9 km) oraz przebudowę zajezdni autobusowej.

Podmiot odpowiedzialny za realizację: Gmina Miasta Tychy

Koszt realizacji: 167 mln zł

Termin zakończenia projektu: 16.03.2020 r.

System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II

Przedmiotem projektu jest wdrożenie systemu ITS wspierającego transport zbiorowy. Projekt dotyczy poprawy skomunikowania obszaru funkcjonalnego Metropolii Górnośląskiej. Realizowany będzie punktowo na wszystkich ciągach komunikacyjnych KZK GOP, Bierunia i Tychów, na których funkcjonuje publiczny transport. Budowana infrastruktura będzie obsługiwała zarówno transport autobusowy, jak i tramwajowy oraz trolejbusowy.

Realizacja rzeczowa projektu obejmuje:

- dostawę i montaż (wraz z przyłączami) wyposażenia na przystankach - 462 tablic (406 na obszarze KZK GOP, 50 w mieście Tychy i 6 w gminie Bieruń),
- dostawę i montaż wyposażenia 170 pojazdów MZK Tychy,
- integrację z istniejącymi systemami SDIP i ŚKUP w KZK GOP oraz innymi systemami ITS

Podmiot odpowiedzialny za realizację: Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego

Koszt realizacji: 43,3 mln zł

Termin zakończenia projektu: 31.12.2018 r. (Beneficjent wystąpił z wnioskiem o zawarcie aneksu wydłużającego)

Działanie 6.4 Poprawa sytuacji w sektorze mieszkalnictwa

Pakiet „Mieszkanie+” (przedsięwzięcie nr 69), stanowiący element rządowego programu mieszkaniowego pn. Narodowy Program Mieszkaniowy (NPM), obejmuje szereg instrumentów wzajemnie się uzupełniających, skierowanych do różnych grup beneficjentów. Podstawowe działania koncentrują się bezpośrednio na tworzeniu nowego zasobu mieszkaniowego poprzez:

1) budowę powszechnie dostępnych mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu

W województwie śląskim na potrzeby Mieszkania Plus w tej chwili analizowanych jest ponad 40 działek, na których mogłoby powstać łącznie ponad 5,5 tys. mieszkań.

Pierwsza inwestycja mieszkaniowa BGKN w programie „Mieszkanie+” w woj. śląskim ruszyła w Katowicach przy ul. Górniczego Dorobku tzw. Nowy Nikiszowiec. **Projekt zakłada budowę ponad 500 mieszkań.** Zakończenie inwestycji planowane jest na III kwartał 2020 r.

Kolejna inwestycja jest zlokalizowana przy **ul. Korczaka w Katowicach**. Tam w drodze konkursu został wyłoniony projektant, z którym BGKN prowadzi wspólnie prace przygotowawcze. Inwestycja ta jest realizowana w oparciu o projekt domu modelowego wyłoniony w ogólnopolskim konkursie architektonicznym. Przewiduje się tam budowę ok. 28 budynków cztero- bądź pięciokondygnacyjnych, które pomieszczą ok. 500 mieszkań. Ponadto planuje się powierzchnie usługowo-handlowe skupione wokół centralnego placu osiedla wraz z placami zabaw i terenami zielonymi. Przewidywany termin jej zakończenia to I kwartał 2023 r.

Dodatkowo w przygotowaniu przez BGKN jest projekt mieszkaniowy w Katowicach przy ul. Asnyka i ul. Malinowej. Dla wskazanych inwestycji trudno na obecną chwilę podać liczbę mieszkań, gdyż jest to jeszcze przedmiotem analiz. **Jednakże są to lokalizacje, co do których rozmowy pomiędzy BGKN a partnerem są najbardziej zaawansowane.**

2) wsparcie przedsięwzięć społecznego budownictwa czynszowego

a) preferencyjne finansowanie zwrotne na budowę mieszkań o limitowanym czynszu adresowane do osób o umiarkowanych dochodach

Zgodnie z danymi BGK w latach 2016-2018 w ramach rządowego programu popierania budownictwa mieszkaniowego w województwie śląskim zakwalifikowano 29 wniosków **które dotyczą budowy 1 382 mieszkań na kwotę finansowania ok. 167 mln zł.** Dla 15 wniosków została podpisana umowa kredytowa z BGK. **Mieszkania powstaną w następujących lokalizacjach: Knurów, Pszczyna, Racibórz, Tarnowskie Góry, Żywiec, Częstochowa, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Katowice, Ruda Śląska, Sosnowiec, Zabrze.**

b) bezzwrotne finansowe wsparcie z budżetu państwa na rozwój budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe osób o niższych dochodach oraz budownictwa wspomagane

Z woj. śląskiego do finansowego wsparcia zostały zakwalifikowane 134 wnioski, na łączną kwotę finansowego wsparcia 88,4 mln zł. Wnioski dotyczą utworzenia 1 534 lokali mieszkalnych. Mieszkania powstaną w następujących gminnych lokalizacjach: Radzionków, Ustroń, Chorzów, Krzyżanowice, Mikołów, Myszków, Orzesze, Gliwice, Częstochowa, Rybnik, Suszec, Tychy, Racibórz, Zabrze, Piekary Śląskie, Sławków, Żory, Bytom, Mysłowice, Siewierz, Ruda Śląska, Dąbrowa Górnicza, Cieszyn, Katowice, Sosnowiec, Gmina i Miasto Czerwionka – Leszczyny, Rydułtowy, Dębowiec, Zawiercie, Jaworze.

Działanie 6.5 Poprawa sytuacji w służbie zdrowia

Śląsk ma duże tradycje i doświadczenie w specjalistycznej opiece zdrowotnej. **Ważne miejsce w Programie dla Śląska zajmują więc inwestycje w wysoko wyspecjalizowaną służbę zdrowia.** Jednym z kluczowych przedsięwzięć Programu jest powstanie **Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi** (przedsięwzięcie nr 73) – projekt realizowany przez Śląskie Centrum

Chorób Serca w Zabrzu. W dniu 14 czerwca Rada Ministrów przyjęła uchwałę o ustanowieniu programu wieloletniego pod nazwą „Powstanie Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi”. **Program realizowany będzie w latach 2018-2021, a jego wartość wyniesie 111 mln zł.** Środki na realizację przedsięwzięcia pochodzą z budżetu państwa oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Dostrzegając potrzeby w opiece nad osobami starszymi, trwają prace nad uruchomieniem projektu dotyczącego **poprawy metod telekomunikacyjnych w opiece i profilaktyce osób starszych** (przedsięwzięcie nr 72). Projekt znajduje się obecnie w fazie przygotowawczej. **W fazie przygotowawczej znajduje się również projekt dotyczący opieki nad pacjentami z udarem mózgu** (przedsięwzięcie nr 70). Projekt ten, przygotowywany przez Górnośląskie Centrum Medyczne, ma na celu zwiększenie ilości wykonywanych trombektomii, nowatorskiej metody w leczeniu udaru mózgu, oraz powstanie sieci konsultacji pomiędzy oddziałami udarowymi. **Wartość tego projektu wynosi prawie 22 mln zł.** oraz został on **objęty pilotażowym projektem Ministerstwa Zdrowia dotyczącym leczenia ostrej fazy udaru niedokrwiennego za pomocą przezcewnikowej trombektomii mechanicznej.** Celem pilotażu jest ocena skuteczności praktycznej oraz wypracowanie optymalnego modelu organizacji udzielania tego typu świadczeń. GCM znalazł się na liście 10 ośrodków zdrowia, w których wspomniany pilotaż zostanie przeprowadzony. Projekt ma ruszyć 1 grudnia 2018 r.

W sierpniu 2018 r. zakończono opracowywanie koncepcji harmonogramu przedsięwzięcia pn. **Utworzenie Śląskiego Centrum Chorób Zakaźnych** (przedsięwzięcie nr 71). W sierpniu i wrześniu br. odbywały się spotkania z udziałem kierownictwa MliR i MZ w zakresie powyższych projektów celem wskazania optymalnych źródeł finansowania poszczególnych komponentów ww. projektów GCM, uwzględniając zarówno POLiŚ, POIR oraz PO Polska Cyfrowa (POPC). W wyniku tych rozmów GCM do PdŚ wpisany został dodatkowo Zakup tomografu dla potrzeb kardiologicznych.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Zakup tomografu dla potrzeb kardiologicznych

Projekt przewiduje zakup nowoczesnego skanera TK wraz z modernizacją pracowni. Doposażenie placówki w tak nowoczesny sprzęt przyczyni się do zmniejszenia umieralności społeczności śląskiej z powodu chorób układu sercowo-naczyniowego, w tym zawałów serca i niewydolności serca.

Podmiot odpowiedzialny za realizację: Górnośląskie Centrum Medyczne im. prof. Leszka Gieca Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

Wartość przedsięwzięcia: 5,5 mln zł

Chcąc zapewnić mieszkańcom województwa śląskiego jak najlepszą opiekę medyczną, wykorzystując najnowocześniejsze sprzęty medyczne, które przyczynią się do usprawnienia leczenia pacjentów, planuje się realizację dwóch dodatkowych przedsięwzięć. Przedmiotowym zakresem ww.

projektów jest doposażenie 7 śląskich Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych w sprzęt medycznego dla ratowania życia najmłodszych pacjentów.

NOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Program wsparcia Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych mających na celu zakup sprzętu medycznego dla ratowania życia najmłodszych pacjentów

W województwie śląskim 7 projektów ma szansę na dofinansowanie (nabór na dzień 05-09-2018 r. się jeszcze nie zakończył) w ramach naboru pozakonkursowego ogłoszonego w sierpniu 2018 r. w ramach Działania 9.1 POIiŚ 2014-2020:

1. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie (nr w SL: POIS.09.01.00-00-0284/18);
2. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 6 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka im. Jana Pawła II (nr w SL: POIS.09.01.00-00-0298/18);
3. SP ZOZ Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie (nr w SL: POIS.09.01.00-00-0325/18);
4. Szpital Powiatowy w Zawierciu (nr w SL: POIS.09.01.00-00-0275/18);
5. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku (nr w SL: POIS.09.01.00-00-0357/18);
6. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Szpitali Miejskich W Chorzowie (nr w SL: POIS.09.01.00-00-0291/18);
7. Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie.

Wartość przedsięwzięcia: 8,9 mln zł

Załącznik 1: Szczegółowy wykaz stanu realizacji przedsięwzięć z Programu dla Śląska

CEL 1: WZROST INNOWACYJNOŚCI PRZEMYSŁU I INWESTYCJI ROZWOJOWYCH W REGIONIE						
DZIAŁANIE 1.1 Wsparcie rozwoju kluczowych branż z wykorzystaniem programów sektorowych						
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Krótki opis dotychczasowych działań	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Stan realizacji (w przygotowaniu/ w realizacji ⁸ / zakończono)	Dotychczas zaangażowane środki	Szacunkowa wartość projektu w Programie dla Śląska
1.	PBSE	I konkurs PBSE II konkurs PBSE	Departament Wsparcia Innowacji i Rozwoju (DIR) MliR / Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)	W realizacji	32,49 mln zł	95 mln zł
2.	IUSER	1. Zakończenie naboru wniosków o dofinansowanie w ramach I konkursu 2. Proces podpisywania umów w projektach wybranych do dofinansowania w ramach I konkursu 3. Ogłoszenie naboru wniosków o dofinansowanie w ramach II konkursu 4. Trwa ocena wniosków o dofinansowanie, złożonych w ramach drugiego konkursu w IUSER.	Departament Wsparcia Innowacji i Rozwoju (DIR) MliR / Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR)	W realizacji	5,93 mln zł	150 mln zł (drugi konkurs w Programie IUSER, z alokacją 150 mln zł, będzie realizowany w II-III kwartale 2018 r.)
3.	INNOMED	Dotychczas odbyły się 2 konkursy: I konkurs INNOMED II konkurs INNOMED	Departament Wsparcia Innowacji i Rozwoju (DIR) MliR/ Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)	Zakończono	12,11 mln zł	12 mln zł (do tej pory do wsparcia rekomendowano 2 projekty z woj. Śląskiego)
4.	InnoNeuroPharm	I konkurs InnoNeuroPharm II konkurs InnoNeuroPharm	Departament Wsparcia Innowacji i Rozwoju (DIR) MliR/ Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)	W realizacji	2,47 mln zł	2,5 mln zł (planowane jest uruchomienie dwóch konkursów: w II połowie 2018 r. i I połowie 2020 r.)
5.	INNOSTAL	I konkurs INNOSTAL II konkurs INNOSTAL	Departament Wsparcia Innowacji i Rozwoju (DIR) MliR/	W realizacji	96,67 mln zł	95 mln zł

⁸ Stan w realizacji obejmuje zarówno przedsięwzięcia, które całościowo są w fazie wdrożeniowej, jak również przedsięwzięcia w ramach których indywidualne projekty zostały już zrealizowane (np. poszczególne odcinki inwestycji drogowych/kolejowych oddanych do użytku, projekty konkursowe, gdzie podpisano już umowy na dofinansowanie).

			Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)			
6.	INNOMOTO	I Konkurs INNOMOTO (6/1.2/2016/POIR) II Konkurs INNOMOTO (2/1.2/2018/POIR)	Departament Wsparcia Innowacji i Rozwoju (DIR) MliR/ Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)	W realizacji	53,02 mln zł	60 mln zł
DZIAŁANIE 1.2 Aktywizacja gospodarcza i przyciąganie nowych inwestycji						
7.	Regionalna Platforma Aktywizacji Gospodarczej	b.d.	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	W realizacji	Zapewniono środki na realizację w kwocie 12,5 mln zł	Identyfikacja i zagwarantowanie źródeł finansowania zostanie wypracowana w ramach fazy przygotowawczej projektu. Szacowana wartość – to ok. 41 mln PLN W październiku 2018 r. MliR przewiduje ogłoszenie przetargu na wypracowanie optymalnego modelu funkcjonowania RPAG.
8.	Przyciąganie nowych inwestycji	b.d.	Polska Agencja Inwestycji i Handlu	W realizacji	b.d.	615,73 mln EUR
DZIAŁANIE 1.3 Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości						
9. Pakiety usług finansowych i pozafinansowych oferowanych przez PFR dla sektora MŚP						
a.	Bony na innowacje	konkursy (5) od 2015 do 2018	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) / Departament Usług Proinnowacyjnych (DPU)	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 14 251 412 zł, z czego wartość umów o dofinansowanie to 11 460 781 zł.	345 mln zł
b.	ARP Games	I edycja programu II edycja programu III edycja programu	ARP GAMES Sp. z o.o.	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 367 705,00 zł	2,7 mln zł
c.	Platforma Transferu Technologii	Uruchomienie PTT 05/2016	ARP SA	W realizacji	b.d.	około 80 tys. zł
d.	SIEĆ OTWARTYCH INNOWACJI	I konkurs na granty na transfer technologii został przeprowadzony w październiku - listopadzie 2017 roku. W wyniku tego konkursu granty otrzyma 3 przedsiębiorców. II konkurs został uruchomiony 29 czerwca 2018 roku. Konkurs będzie trwał do 31 grudnia 2018 roku. Nabór wniosków na granty na doradztwo został	ARP SA	W realizacji	0 zł	127,2 mln zł

		uruchomiony 25 kwietnia 2018 roku. W bazie akredytowanych doradców jest 7 podmiotów. Oferty na akredytację przyjmowane są w sposób ciągły. Zorganizowano już 67 eventów (ze 160 zaplanowanych) promujących ideę otwartych innowacji i budujących jej kulturę.				
e.	Gwarancja de minimis	W okresie od stycznia do lipca 2018 udzielono gwarancji de minimis na kwotę 680 898,88 tys. zł (11,8% całości udzielonych gwarancji), co pozwoliło na udzielenie kredytów w kwocie 1 217 874,41 tys. zł. We wskazanym okresie ze wsparcia skorzystało 705 przedsiębiorców. W okresie od kwietnia do lipca 2018 udzielono gwarancji de minimis na kwotę 406 212,17 tys. zł (12,0% całości udzielonych gwarancji), co pozwoliło na udzielenie kredytów w kwocie 718 543,42 tys. zł. We wskazanym okresie ze wsparcia skorzystało 383 przedsiębiorców.	BGK	W realizacji	1,1 mln zł – kwota gwarancji de minimis .	Koszty i wydatki związane z udzielaniem gwarancji de minimis, w tym wypłaty z gwarancji, pokrywane były do 30 czerwca 2018 r. ze środków przekazywanych przez Ministra Finansów. Od 1 lipca 2018 r. pokrywane są one z Krajowego Funduszu Gwarancyjnego.
f.	Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP	Konkursy (4) 2015-2018	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) / Departament Usług Proinnowacyjnych (DPU)	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 9 232 088 zł, z czego wartość umów o dofinansowanie to 2 762 513 zł.	186,4 mln zł
g.	Poddziałanie 3.2.2 Kredyt na innowacje technologiczne PO IR 2014-2020	Przeprowadzenie i zakończenie naborów nr N01, N02, N03. Ocena wniosków w ramach Naboru 04 Zatwierdzenie dokumentacji konkursowej w ramach Naboru N05. Ogłoszenie Naboru N05 planowane jest na 3 września 2018 r.	Departament Programów Europejskich (BGK) - Instytucja Pośrednicząca; Ministerstwo Rozwoju - Instytucja Zarządzająca	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 95 336 309,05 PLN (wysokość środków zakontraktowanych od początku projektu)	2 mln zł
h.	Kredyty ze środków EBI	b.d.	BGK udziela kredytów ze środków EBI przeznaczonych na finansowanie projektów inwestycyjnych przyczyniających się do rozwoju regionalnego realizowanych przez podmioty publiczne oraz na wsparcie	b.d.	b.d.	Produkt w stałej ofercie Banku do wyczerpania puli środków. Po wyczerpaniu pożyczki EBI, Bank występuje o przyznanie kolejnej puli środków preferencyjnych i - w momencie uzyskania atrakcyjnych kwotowań dla klientów banku - kontynuuje ofertę.

			przedsiębiorstw z sektora MŚP i MidCap – na podstawie umowy zawartej pomiędzy BGK i EBI. Umowa z Klientem podpisywana jest z BGK (niezależnie od miejsca działalności w Polsce).			
i.	Finansowanie ochrony własności przemysłowej	Konkursy (4) 2015-2018	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) / Departament Usług Proinnowacyjnych (DPU)	W realizacji	Alokacja w ramach zrealizowanych konkursów 18 842 606 zł	81,3 mln zł
j.	Finansowanie wdrożeń wyników prac B+R o wysokim potencjale rynkowym - Badania na rynek	Konkurs (8) 2015-2018	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) / Departament Wdrożeń Innowacji w Przedsiębiorstwach (DWI)	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 74 788 171 zł, z czego wartość umów o dofinansowanie to 68 253 437 zł.	4,6 mld zł – wartość całego programu
10. Pakiety usług finansowych i pozafinansowych oferowane przez PFR, wspierających duże inwestycje oraz ekspansję zagraniczną						
a.	ARP Innovation Pitch	1. Rozpoczęcie projektu - 12.02.2016 2. Rozpoczęcie fazy wdrożeniowej - ogłoszenie I konkursu PGNiG Termika S.A. (GK PGNiG) 02.03.2016r. 3. Faza wdrożeniowa – ogłoszenie kolejnych konkursów (2017)	ARP SA	W realizacji	b.d.	40 000 zł (koszt pojedynczej usługi)
b.	Kredyty obrotowe	b.d.	BGK – produkt w stałej ofercie Banku (niezależnie od miejsca/regionu działalności Klienta).	b.d.	b.d.	b.d.
c.	Go to Brand	Konkursy (4) 2016-2018	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) / Departament Internacjonalizacji Przedsiębiorstw (DIP)	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 28 548 776 zł, z czego wartość umów o dofinansowanie to 27 236 512 zł.	628,6 mln zł
d.	Umiejdzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych	Konkursy (3) 2016-2018	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) / Departament Internacjonalizacji Przedsiębiorstw (DIP)	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 10 796 807 zł, z czego wartość umów o dofinansowanie to 3 828 620 zł.	142,2 mln zł
11.	Polski Fundusz	b.d.	Polski Fundusz	W realizacji	Przedsięwzięcie	Ok. 125 mln zł

	Rozwoju wraz z konsorcjum funduszy inwestuje w Ferrum S.A.		Rozwoju		objęte klauzulą poufności ⁹	
12.	Grupa Polskiego Funduszu Rozwoju i RAFAKO podpisali wstępne porozumienie o współpracy	b.d.	Polski Fundusz Rozwoju Rafako SA	W realizacji	Przedsięwzięcie objęte klauzulą poufności	180 mln zł
13.	Polski Fundusz Rozwoju inwestuje w nowy blok elektrowni w Jaworznie	b.d.	Polski Fundusz Rozwoju / Nowe Jaworzno TAURON Sp. z o.o.	W realizacji	Przedsięwzięcie objęte klauzulą poufności	880 mln zł
14.	Włączenie Towarzystwa Finansowego Silesia (TFS) w realizację Programu dla Śląska	Wpisanie TFS w Program dla Śląska Zatwierdzenie Strategii WRS do końca 2022 r. z długoterminowym programem inwestycyjnym Uzgodnienie z Ministrem Energii spółek ze Śląska wnoszonych do TFS	Ministerstwo Energii / Towarzystwo Finansowe Silesia	W realizacji	0,07 mln zł	Ustalenie źródeł finansowania podlega ustaleniom z Ministerstwem Energii; szacowana wartość to 34,59 mln zł
DZIAŁANIE 1.4 Reindustrializacja i wzrost potencjału innowacyjnego w oparciu o rozwijający się sektor elektromobilności						
15.	Plan Rozwoju Elektromobilności	Szereg działań w tym: NCBIR Program Bezemisyjny Transport Publiczny, specjalna strefa do testów jazdy prototypów autonomicznych pojazdów transportu publicznego w Jaworznie, zakup 300 autobusów dla GZM.	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) / NCBR, PARP, NFOŚiGW	W realizacji	b.d.	20 mld zł (całociowa kwota)
CEL 2: ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ I INWESTYCJI ROZWOJOWYCH W REGIONIE						
DZIAŁANIE 2.1 Wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności pracowników w regionie dla zwiększenia liczby lepszych miejsc pracy						
16.	Centrum Kompetencyjne – projekt pilotażowy	Zakończona procedura wyboru wykonawcy projektu – etap podpisywania umowy.	Departament Innowacji (DIN) Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii	W realizacji	b.d.	145 tys. zł – pilotaż
17.	Rozwój kompetencji cyfrowych osób 25+	POPC wspiera Program dla Śląska w zakresie realizacji projektów z zakresu podnoszenia kompetencji cyfrowych osób dorosłych. W ramach tych projektów zakłada się przeszkolenie około 29 tysięcy osób. Są to szkolenia skierowane	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa (PO PC), Departament Rozwoju Cyfrowego MliR	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 25 592 902 PLN (10 projektów -7 realizowanych na obszarze woj.	23 mln zł w ramach POPC (łącznie dla województw śląskiego i opolskiego)

⁹ W związku z art. 280 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 56), spółka PFR S.A. jako podmiot zarządzający częścią portfeli inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych, jest zobowiązany do zachowania w poufności informacji stanowiących tajemnicę zawodową funduszy.

		zarówno dla seniorów (dedykowany konkurs dla grupy 65+), osób w każdym wieku chcących nabywać i rozwijać swoje e-kompetencje oraz nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w zakresie nauki programowania, tak aby mogli przekazać zdobytą wiedzę uczniom.			śląskiego, 2 projekty realizowane na obszarach woj. śląskiego i opolskiego oraz śląskiego i świętokrzyskiego, 1 projekt realizowany na terenie całego kraju)	
DZIAŁANIE 2.2 Wsparcie zahamowania procesów depopulacji						
18.	Młodzi na rynku pracy	Realizacja projektów pozakonkursowych i konkursów zgodnie z harmonogramem naborów	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), Departament Europejskiego Funduszu Społecznego MliR/ Wojewódzki Urząd Pracy (WUP) w Katowicach	W realizacji	Zapewniono finansowanie POWER na kwotę 484 mln zł	665,6 mln zł (w trybie pozakonkursowym) + 180,95 mln zł (w trybie konkursowym) w ramach PO WER
DZIAŁANIE 2.3 Rozwój szkolnictwa wyższego						
19.	Kompleksowe wsparcie śląskich uczelni	Trwa nabór w konkursie – od 25 czerwca do 15 października 2018r.	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), Departament Europejskiego Funduszu Społecznego (DZF) MliR / Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)	W realizacji	Zapewniono finansowanie POWER 50 mln zł	45 mln zł w ramach PO WER
20.	Wsparcie skierowane do studentów śląskich uczelni wyższych	W marcu 2018 r. zakończyła się pierwsza edycja programu „Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej”. Aktualnie trwa realizacja 2 edycji programu, która ma zakończyć się pod koniec 2019 roku.	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), Departament Europejskiego Funduszu Społecznego (DZF) MliR / Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji	W realizacji	Zapewniono finansowanie PO WER 13,7 mln zł	13,7 mln zł w ramach PO WER
21.	Zwiększenie kompetencji studentów kierunków z obszaru nauk o życiu	b.d.	Polski Fundusz Rozwoju	b.d.	b.d.	b.d.
DZIAŁANIE 2.4 Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój społecznych innowacji						
22.	Inwestycje w innowacje społeczne	Trwa procedura konkursowa	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Wiedza	W realizacji (konkurs)	0 zł	6 mln zł w ramach PO WER na pojedynczy projekt

			Edukacja Rozwój (PO WER), Departament Europejskiego Funduszu Społecznego (DZF) MliR			
CEL 3: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO						
DZIAŁANIE 3.1 Poprawa jakości powietrza w regionie						
23.	Ograniczenie niskiej emisji	Realizowane projekty w ramach działania 1.7 POIS	Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) MliR / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	W realizacji	360mln zł	1022 mln zł w ramach PO IiS
24.	Bezemisynny transport publiczny (Gepard II)	b.d.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju/ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	b.d.	b.d.	Uzależniona od aktywności beneficjentów
25.	Porozumienie na rzecz tworzenia w Polsce warunków do rozwoju zeroemisynnego o publicznego transportu zbiorowego	Podpisano porozumienie dot. utworzenia specjalnej strefy do testów jazdy prototypów autonomicznych pojazdów transportu publicznego w Jaworznie	Przedstawiciele rządu i samorządów	W realizacji	b.d.	b.d.
26.	Catching-up regions	W czerwcu 2018 r. Bank Światowy zamknął drugi etap inicjatywy, którym objęto m.in. województwo śląskie. Efektem prac analitycznych, prowadzonych w celu zmniejszenia niskiej emisji i podniesienia efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych, zespół Banku Światowego proponuje utworzenie w Polsce specjalnego funduszu, którego środki przeznaczone będą na zwalczanie smogu i poprawę efektywności energetycznej	Komisja Europejska, Bank Światowy / Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Energii	Zakończono	n.d.	b.d.
27.	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisynnej gospodarce	b.d.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)	b.d.	1 mln zł (wartość 1 wybranego już w konkursie projektu)	1501 mln zł
28.	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisynnej i zasobooszczędnej	b.d.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)	b.d.	506 mln zł (wartość projektów które uzyskały dofinansowanie)	Od 1 mln zł do 200 mln zł (w zależności od aktywności Beneficjentów)

	gospodarki					
29.	SOWA – LED w oświetleniu zewnętrznym	Zatwierdzenie programu priorytetowego przez NFOŚiGW Ogłoszenie naboru wniosków do dnia 30.10.2018 r.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)	W realizacji	n.d.	Do 50 mln zł (w zależności od aktywności Beneficjentów)
DZIAŁANIE 3.2 Promowanie współpracy w obszarze badań naukowych						
30.	Nowe technologie i rozwiązania ograniczające zjawisko smogu	Złożenie do NCBR propozycji ustanowienie WP przez UMWS – 10.2017 Pozytywna opinia RC i NCBR w zakresie zasadności ustanowienia WP – 11.2017 Zawarcie porozumienia i aneksu do porozumienia NCBR – UMWS – 01 - 06.2018 Negocjacje umowy wykonawczej oraz opracowanie Agendy Badawczej – III kwartał 2018	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) oraz Urząd Marszałkowski	W realizacji	Zapewniono finansowanie na 100 mln zł	100 mln zł (ze środków POIR 2014-20 50 mln zł) + środki Urzędu Marszałkowskiego (50 mln zł)
DZIAŁANIE 3.3 Wsparcie przyrodniczego zagospodarowania zdegradowanych terenów przemysłowych						
31.	Konkurs na poprawę jakości środowiska miejskiego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)	Zakończenie oceny formalnej i merytorycznej I stopnia projektów zgłoszonych w ramach konkursu.	Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) MliR / Ministerstwo Środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	W realizacji	Zaangażowane w ramach dotychczasowych konkursów środki finansowe (Śląsk) 110 110 111,50 zł z FS dla woj. śląskiego. V konkurs w trakcie oceny (wpłynął 1 wniosek z woj. śląskiego o wartości dofinansowania 7 995 512,14 zł)	Do 80 mln zł
CEL 4: ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ						
32.	Wsparcie rozwoju transportu śródlądowego w województwie śląskim	Na śluzach Nowa Wieś i Sławice trwają prace modernizacyjne przy ich komorach północnych, na śluzie Łabędy zakończono prace przy komorze południowej, prace na śluzie Dzierżno zrealizowano w 90 %	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie/ Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach	W realizacji	Zapewniono finansowanie dla modernizacji śluz na kwotę 122,9 mln zł	160 mln zł (122,9 mln zł koszt modernizacji śluz odrzańskich na Kanale Gliwickim)
33.	Duże inwestycje wodne śródlądowe na obszarze województwa śląskiego	Obecnie Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej we współpracy z Zarządem Morskich Portów Szczecin i Świnoujście przygotowuje program rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej wraz z drogami wodnymi funkcjonalnie powiązanymi (polski odcinek brakującego połączenia Dunaj-Odra-Łaba i Kanał Śląski)	Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej / Departament Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej (DGWiZS)	W przygotowaniu	b.d.	Szacunkowy koszt zostanie wskazany w Programie rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej na przełomie 2021/2022 r.
DZIAŁANIE 4.1 Poprawa infrastruktury drogowej						
34.	Duże	Kilka projektów	Departament Dróg	W realizacji	Zapewniono	12,46 mld zł

	inwestycje drogowe na etapie przetargu lub skierowane do realizacji na terenie województwa śląskiego		Publicznych (DDP) Ministerstwo Infrastruktury (MI) / Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad (GDDiA)		finansowanie 12,3 mld zł	
35.	Mniejsze inwestycje drogowe planowane na istniejącej sieci planowane i realizowane w roku 2017		Departament Dróg Publicznych (DDP) Ministerstwo Infrastruktury (MI) / Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad (GDDiA)	W realizacji	Zapewniono finansowanie 314,4 mln zł	335 mln zł
36.	Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej oraz rezerwy subwencji ogólnej	Edycja zakończona i rozliczona	Departament Dróg Publicznych (DDP) Ministerstwo Infrastruktury (MI)/ Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad (GDDiA), Wojewoda Śląski	Zakończono	Ogółem przeznaczono 118 385 086 zł, w tym budżet państwa 53 917 495 zł	54,3 mln zł w 2017r. + 28 mln zł w ramach rezerwy
DZIAŁANIE 4.2 Poprawa infrastruktury kolejowej						
37.	Duże inwestycje kolejowe w województwie śląskim planowane do realizacji w latach 2017-2022	Wiele projektów	Departament Kolejnictwa (DTK) Ministerstwo Infrastruktury (MI) / Polskie Linie Kolejowe (PLK) S.A.	W realizacji	Zapewniono finansowanie 1,6 mld zł	Ok. 4,5 mld zł
38.	Śląska Kolej Aglomeracyjna	3 projekty	Departament Kolejnictwa (DTK) Ministerstwo Infrastruktury (MI) /Polskie Linie Kolejowe (PLK) S.A.	W realizacji	Zapewniono finansowanie 631 mln zł	Ok. 4 mld zł
CEL 5: WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W CELU ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO KRAJU ORAZ ROZWÓJ INNOWACJI W ENERGETYCE						
39.	Program dla sektora górnictwa węgla kamiennego	W celu prowadzenia oceny realizacji procesów zmian w sektorze górnictwa węgla kamiennego oraz w poszczególnych przedsiębiorstwach górniczych, a także wypracowania i rekomendowania niezbędnych działań wspomagających te procesy, powstał Komitet Sterujący ds. górnictwa przy Ministrze Energii. W skład Komitetu Sterującego weszli przedstawiciele organów rządowych oraz eksperci z dziedziny	Ministerstwo Energii (ME)	b.d.	7,2 mln zł (wg danych ŚUW)	Zgodnie z harmonogramem ME finansowanie Programu ma wynosić ok. 2 mld zł rocznie

		górnictwa i energetyki, a także przedstawiciele strony społecznej reprezentujący Zespół Trójstronny ds. Bezpieczeństwa Socjalnego Górników				
DZIAŁANIE 5.1 Wzrost poziomu innowacyjności w energetyce						
40.	Inteligentna kopalnia	Podpisanie porozumienia - kwiecień (JSW, IPCCI, PeBeKa), EKG 14 maja 2018 - dołączenie Famur, PFR Dwa posiedzenia grupy roboczej członków porozumienia Przygotowania oferty członków porozumienia na rzecz udziału w Misji Gospodarczej Prezydenta RP w Australii • Stworzony zintegrowany materiał o Porozumieniu, dostosowany do rynku australijskiego (case studies) • Prezentacja materiału na Konferencji przez Famur (tbc) i przedstawiciela Grupy PFR	Departament Innowacyjności (DIN) Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii/ Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), Polski Fundusz Rozwoju	W przygotowaniu	b.d.	Szacowany koszt to ok. 410 mln zł
41.	Zgazowanie węgla w przemysłowych instalacjach na powierzchni	b.d.	Główny Instytut Górnictwa	W realizacji	0 zł	1,5 mld zł (nakłady inwestycyjne)
42.	Produkcja paliw bezdymnych z zawartością części lotnych max. 10%	Zakład został utworzony z dniem 01.07.2018r na bazie majątku i struktur PGG	Polska Grupa Górnicza	W realizacji	Zapewniono finansowanie 38,4 mln zł	50 mln zł (nakłady inwestycyjne)
43.	Brykietowanie węgla energetycznych z udziałem środków o wysokiej kaloryczności i wytrzymałości mechanicznej	Faza testowa przewidziana na lata 2018/2019 Poszukiwanie partnerów Stabilizacja założeń techniczno-biznesowych	Główny Instytut Górnictwa/ Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla/ Polska Grupa Górnicza	W realizacji	b.d.	50 mln zł (nakłady inwestycyjne)
44.	Kompleks produkcji wodoru z gazu koksowniczego	Faza ustaleń	JSW Koks S.A./ Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla	W przygotowaniu	Faza ustaleń	Ok. 200 mln zł
45.	Węgla i koks aktywne dla usuwania rtęci ze spalin	Wykonane - Studium wykonalności	JSW Koks S.A. PFR	W realizacji	Studium wykonalności - 390 000,00 zł	100 mln zł
46.	Nowoczesny przerób smoły koksowniczej	Przygotowywanie Projektu Bazowego	JSW Koks S.A.	W przygotowaniu	b.d.	300 mln zł
47.	Produkcja ciepła sieciowego i/lub energii elektrycznej	Wykonanie studium wykonalności projektu (w tym opracowanie wniosku o dofinansowanie)	Centrum Badawczo-Wdrożeniowe Polgrafen Sp. z o. o. (Spin-off Politechniki	W realizacji	b.d.	Grant / dotacja współfinansowana ze środków funduszy strukturalnych UE (szacowana wartość

	(kogeneracja) z wykorzystaniem gazu ze zgazowania odpadów węglowych, komunalnych i przemysłowych oraz osadów ściekowych	Prowadzenie biura projektu w fazie przygotowania projektu do realizacji Przeprowadzenie naboru firm realizujących etapy projektu Projekt i wykonanie instalacji do procesu zgazowania mieszanek alternatywnych paliw	Śląskiej)			3.824.825,00 zł)
48.	Produkcja ekologicznych, formowanych paliw niskoemisyjnych typu ekogroszek	Wykonanie studium wykonalności projektu (w tym opracowanie wniosku o dofinansowanie) Prowadzenie biura projektu w fazie przygotowania projektu do realizacji Przeprowadzenie naboru firm realizujących etapy projektu Projekt i wykonanie instalacji do procesu wytwarzania karbonizatu poprzez termiczne zgazowania mieszanek alternatywnych paliw.	Centrum Badawczo-Wdrożeniowe Polgrafen Sp. z o. o. (Spin-off Politechniki Śląskiej)	W realizacji	b.d.	Grant / dotacja współfinansowana ze środków funduszy strukturalnych UE (szacowana wartość 5.521.500,00 zł)
49.	Hybrydowy proces utylizacji metanu w powietrzu wentylacyjnym z przewietrzania kopalń metanowych	Wykonanie studium wykonalności projektu (w tym opracowanie wniosku o dofinansowanie) Prowadzenie biura projektu w fazie przygotowania projektu do realizacji Przeprowadzenie naboru firm realizujących etapy projektu Projekt i wykonanie instalacji do procesu współspalania mieszanek powietrze/metan o niskiej (02%-0,7%) zawartości metanu oraz gaz z procesu zgazowania mieszanek alternatywnych paliw	Centrum Badawczo-Wdrożeniowe Polgrafen Sp. z o. o. (Spin-off Politechniki Śląskiej)	W realizacji	b.d.	Grant / dotacja współfinansowana ze środków funduszy strukturalnych UE (szacowana wartość 83.101.500,00 zł)
50.	Budowa instalacji produkcji gazu syntezowego poprzez proces odgazowania surowców w atmosferze wodorowej	b.d.	JSW Innowacje S.A.	b.d.	b.d.	b.d.
DZIAŁANIE 5.2 Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego w skali krajowej i regionalnej						
51.	Produkcja energii elektrycznej poprzez podziemną elektrownię szczytowo-pompową wraz	b.d.	Główny Instytut Górnictwa	b.d.	b.d.	Ok. 16 mln zł

	z lokalnym magazynowaniem energii					
52.	Budowa – odtworzenie kopalni węgla koksowego	Marzec 2018 r. – zawarcie umowy o zachowaniu poufności w sprawie potencjalnego nawiązania współpracy i wymiany informacji.	Ministerstwo Energii (ME) JSW S.A.	W realizacji	n.d.	Ok. 1,8 mld zł Koszty realizacji są w trakcie szacowania
53.	Modernizacja bloków energetycznych 200 MW	Podpisanie listu intencyjnego, Złożenie projektu	Ministerstwo Energii (ME)	W przygotowaniu	n.d.	Koszty realizacji są w trakcie szacowania
54.	Wodoro-pyroliza: beztlenowe odgazowanie surowców odpadowych/energetycznych w atmosferze wodorowej	b.d.	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.	b.d.	b.d.	Koszt wszystkich działań zostanie określony po uruchomieniu prac analitycznych.
55.	Farmy fotowoltaiczne na terenach zdegradowanych przez górnictwo i energetykę	Trwa etap prac analitycznych: • Ukończono prace nad „Studium Wykonalności rozwoju i realizacji projektu TAURONPV100MW”. • Zweryfikowano założenia zawarte w Studium Wykonalności w zakresie kosztów utrzymania gruntów. • Przygotowano poszerzoną analizę opłacalności programu. • Zinterpretowano zapisy Studium i MPZP dla poszczególnych lokalizacji. • Rozpoczęto prace nad przygotowaniem i złożeniem KIP (Kart Informacyjnych Projektów).	TAURON Polska Energia S.A.	W przygotowaniu	Zapewniono finansowanie 3,86 mln zł	20 mln zł
56.	Źródła wysokosprawnej kogeneracji		Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) MiR Ekoland Sp. z o. o.	b.d.	Zapewniono finansowanie 78,2 mln zł	78,2 mln zł
57.	Rozwój kogeneracji oraz ciepła sieciowego na terenie powiatu rybnickiego	b.d.	Polska Grupa Energetyczna	W przygotowaniu	b.d.	ok. 91 mln zł
58.	Budowa – odtworzenie kopalni węgla energetycznego	Marzec 2018 r. – zawarcie umowy o zachowaniu poufności w sprawie potencjalnego nawiązania współpracy i wymiany informacji.	Ministerstwo Energii JSW S.A.	W przygotowaniu	b.d.	Ok. 5 mld zł Koszty realizacji są w trakcie szacowania
59.	Najważniejsze inwestycje w sieci	Wszystkie projekty znajdują się w fazie realizacji.	Departament Programów Infrastrukturalnych	W realizacji	Zapewniono finansowanie 64,33	64 mln zł

	elektroenergetyczne średnich i niskich napięć planowane do realizacji w latach 2017-2020		(DPI) MliR		mln zł	
60.	Najważniejsze inwestycje związane z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego planowane do realizacji w latach 2017-2023	Przedsięwzięcie jest w fazie realizacji.	Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) MliR	W realizacji	Zapewniono finansowanie 2,08 mln zł	556,1 mln zł
CEL 6: POPRAWA WARUNKÓW ROZWOJOWYCH MIAST WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO						
CEL 6.1: Budowanie silnej pozycji Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej oraz aktywizacja potencjału i wzmocnienie średnich miast						
61.	Związek metropolitalny województwa śląskiego	b.d.	Związek Metropolitalny Województwa Śląskiego	W realizacji	b.d.	Ok. 11 mln zł w 2017r. Ok. 289 mln zł w 2018r. Ok. 307 mln zł w 2019r. + 2000 MLN ZŁ (w ramach rezerwy ogólnej) 9,7 MLN ZŁ (w ramach PO PT na wdrażanie ZIT)
62.	Pakiet dla miast średnich	Realizacja projektów wybranych do dofinansowania	Departament Regionalnych Programów Operacyjnych (DPI) MliR	W realizacji	38,5 mln zł wsparcie w woj. śląskim	Dedykowane koperty i preferencje
63.	Beskidzkie Centrum Narciarstwa	Działania koncepcyjne	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju / Ministerstwo Sportu i Turystyki	W przygotowaniu	Zapewniono finansowanie 176 mln zł	830 mln zł
DZIAŁANIE 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych jako forma przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym.						
64.	Modelowa rewitalizacja miast	Projekty w realizacji	Departament Programów Pomocowych (DPT) MliR	W realizacji	Kwota dotacji dla 3 miast śląskich to 7,9 mln zł (Chorzów, Dąbrowa Górnicza i Rybnik)	Ok. 7,9 mln zł
65.	Pilotaż rewitalizacji miasta Bytom	W ramach pilotażu Bytom wskazał dwa główne wątki tematyczne: mieszkalnictwo oraz aktywizację społeczności lokalnej. Realizowane są projekty w ramach pilotażu	Departament Programów Pomocowych (DPT) MliR	W realizacji	Kwota dotacji dla Bytomia to 5 mln zł	5 mln zł
66.	Pilotaż sieci tematycznej Rewitalizacja Partnerskiej Inicjatywy Miast (PIM) – Katowice jako Miasto Lider sieci	Miasta otrzymują wsparcie eksperckie i finansowe ze strony MliR związane z organizacją wspólnych spotkań sieci (wymiana wiedzy, szkolenia, poznanie najlepszych praktyk, wizyty studyjne) oraz przy wypracowywaniu, w sposób partycypacyjny, bieżących	Departament Strategii Rozwoju (DSR) MliR	W realizacji	Ok. 160 tys. zł (projekt jest w połowie realizacji)	ok. 320 tys. zł na 6 miast zaangażowanych w sieci PIM ze Śląska. Ok 600 tys. na funkcjonowanie każdej sieci w całej Polsce (razem 34 miasta).

		rozwiązań problemów poszczególnych miast. (prace nad Miejskimi Inicjatywami Działań).				
67.	Zwiększenie spójności obszarów zdegradowanych	Konkurs w temacie: „Wypracowanie i wdrożenie nowych rozwiązań w zakresie działań na rzecz spójności społecznej na terenach przemysłowych i obszarach zdegradowanych województwa śląskiego” ogłoszony w dniu 29.06.2018 r.; nabór wniosków do 31.10.2018	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego (DZF) MliR / Centrum Projektów Europejskich (CPE)	W realizacji	n.d. (trwa konkurs)	8 mln zł
DZIAŁANIE 6.3 Rozwój transportu miejskiego poprzez modernizację taboru						
68.	Wsparcie rozwoju transportu miejskiego w województwie śląskim	Zidentyfikowano dodatkowo 4 nowe projekty wspierające rozwój transportu miejskiego realizowane na terenie województwa śląskiego, m.in. w Katowicach oraz w Tychach.	Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST) / ZIT Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego	W realizacji	Zapewniono finansowanie 1524,63 mln zł	Ok. 1185,25 mln zł
DZIAŁANIE 6.4 Poprawa sytuacji w sektorze mieszkalnictwa						
69.	Pakiet Mieszkanie Plus	W trakcie budowy Projekt realizowany zgodnie z harmonogramem inwestycji.	Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)	W realizacji	Zapewniono finansowanie 139,8 mln zł	56 mln zł
DZIAŁANIE 6.5 Poprawa sytuacji w służbie zdrowia						
70.	Kompleksowa opieka nad pacjentem z udarem mózgu	Projekt został objęty pilotażowym projektem Ministerstwa Zdrowia dotyczącym leczenia ostrej fazy udaru niedokrwiennego za pomocą przezcewnikowej trombektomii mechanicznej. Pilotaż ma zostać uruchomiony 1 grudnia 2018r.	Gómoślaskie Centrum Medyczne	W przygotowaniu	n.d.	5 mln zł (zaktualizowana wartość to obecnie ok 22 mln zł)
71.	Utworzenie Śląskiego Centrum Chorób Zakaźnych	Podjęto konsultacje i analizę ewentualnej możliwości wsparcia całości lub elementów projektu w ramach PO IS, POIR i POPC 2014-2020. Końcowa faza opracowania koncepcji przedsięwzięcia polegającego na utworzeniu Centrum chorób Zakaźnych przy Gómoślaskim Centrum Medycznym im. prof. Leszka Gieca	Gómoślaskie Centrum Medyczne	W przygotowaniu	n.d.	Ok. 30 mln zł
72.	Aktywizacja osób starszych poprzez rozwój nowoczesnych metod telekomunikacyjnych w opiece i profilaktyce	Podjęto konsultacje i analizę ewentualnej możliwości wsparcia całości lub elementów projektu w ramach PO IS, POIR i POPC 2014-2020.	Gómoślaskie Centrum Medyczne	W przygotowaniu	n.d.	Ok. 35 mln zł
73.	Powstanie Śląskiego Ośrodka	Uchwałą Nr 85/2018 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie	Śląskie Centrum Chorób Serca w	W realizacji	111,18 mln zł	85 mln zł

	Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Z. Religi	ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Powstanie Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi” zostało przyjęte do finansowania ze środków budżetu państwa. Okres realizacji Programu ustala się na lata 2018–2021.	Zabrzu			
--	---	---	--------	--	--	--

Załącznik 2: Indeks nowych przedsięwzięć do realizacji w ramach Programu dla Śląska

Lp.	Nazwa projektu	Krótki opis projektu	Podmiot odpowiedzialny / realizujący	Szacunkowa wartość projektu	Kategoria projektu
CEL 1: WZROST INNOWACYJNOŚCI PRZEMYSŁU I INWESTYCJI ROZWOJOWYCH W REGIONIE					
1.	Plan Naprawczy dla ZKS Łabędy	Głównym zamierzeniem projektu jest rewitalizacja parku maszynowego. Celem realizacji projektu jest poprawa konkurencyjności Spółki na rynku poprzez poprawę jakości wyrobów oraz zwiększenie możliwości produkcyjnych Spółki. W toku realizacji projektu zamierzamy zrewitalizować posiadany park maszynowy, poprawić efektywność procesu produkcji co wpłynie na trwałe zwiększenie rentowności	ZKS Łabędy Sp. z o.o.	12 120 000 zł	Kluczowe
CEL 3: Poprawa jakości środowiska przyrodniczego					
2.	Walka ze smogiem w wielorodzinnych budynkach komunalnych	Celem zmiany zapisów największego krajowego programu operacyjnego jest umożliwienie pozyskania dofinansowanie na kompleksową termomodernizację wielorodzinnych budynków komunalnych zarządzanych przez Jednostki Samorządu Terytorialnego. Działanie takie pozwoli na objęcie wsparciem szerszego grona beneficjentów i tym samym na bardziej kompleksową i efektywną walkę ze smogiem w województwie Śląskim. Zmiany zostaną wprowadzone niezwłocznie po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej na modyfikację zapisów Umowy Partnerstwa, co powinno nastąpić na początku 2019 roku.	Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (MliR)	145 500 000 zł – środki dostępne w ramach poddziałania 1.7.1 POIS	Kluczowe
3.	Program Czyste Powietrze w województwie śląskim	Celem programu jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza, pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych. W skali kraju szacuje się, że 3 mln gospodarstw domowych zostanie objęta Programem z czego ok 560 tys gospodarstw domowych z terenu województwa śląskiego	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)	10 700 000 000 zł	kluczowe
4.	GEPARD II - Śląsk – zagłębienie bezemisyjnego transportu	Dedykowany wyłącznie dla miast z województwa Śląskiego program, którego celem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia energii i paliw w transporcie publicznym (dofinansowanie: zakupu nowych autobusów elektrycznych, budowy lub modernizacji infrastruktury ładowania szkolenia kierowców pojazdów publicznego transportu zbiorowego z obsługi bezemisyjnego taboru).	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) / Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego (UMWS)	70 000 000 zł (Dofinansowanie NFOŚiGW)	Kluczowe
CEL4: ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ					
5.	Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019	Program wieloletni przewiduje udzielanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych i gminnych.	Śląski Urząd Wojewódzki	125 898 770 zł	Kluczowe

	edycja 2017/2018	Struktura finansowania przewiduje 50% dofinansowanie do projektu samorządowego, ale w wysokości nie większej niż 3 mln zł na jedną inwestycję. W ramach Programu dofinansowanie otrzymało 14 projektów dotyczących dróg powiatowych oraz 25 projektów dotyczących dróg gminnych			
6.	Rządowy Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej	Program przewiduje udzielanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych i gminnych. Struktura dofinansowania przewiduje 80 % lub 60% wkład budżetu państwa (zależnie od poziomu wskaźnika dochodów podatkowych samorządu terytorialnego). Dotychczas w ramach Programu dofinansowanie otrzymało 20 projektów dotyczących dróg gminnych, 13 projektów dotyczących dróg powiatowych 17 projektów na liście rezerwowej.	Śląski Urząd Wojewódzki	47 980 642 zł	Kluczowe
7.	Rządowy Program Mosty dla Regionów	Jednym z Programów zainicjowanych przez Rząd, który przyczyni się do poprawy dostępności mniejszych miejscowości i poprawi wewnętrzną spójność sieci drogowej jest ogłoszony w lipcu Program Mosty dla Regionów. Program pozwoli na budowę przepraw mostowych w ciągu dróg samorządowych, które ułatwią i skrócą czas dojazdu do ośrodków, w których mieszkańcy danego terenu mogą zaspokoić swoje codzienne potrzeby, tym samym wpłynie pozytywnie na jakość życia lokalnych społeczności. Na liście priorytetowej programu znalazł się projekt z województwa śląskiego dotyczący budowy mostu na Odrze na odcinku Racibórz-Kędzierzyn-Koźle pomiędzy gminami Rudnik i Nędza	Departament Programów Regionalnych (DRP) Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (MliR)	2,3 mld (70 mln szacowany koszt mostu w woj. śląskim)	Kluczowe
CEL 5: WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W CELU ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO KRAJU ORAZ ROZWÓJ INNOWACJI W ENERGETYCE					
8.	Budowa bloku energetycznego w Radlinie	Projekt przewiduje budowę bloku energetycznego opalanego gazem koksowniczym na terenie koksowni Radlin w Radlinie.	JSW KOKS S.A.	185 000 000 zł	Kluczowe
9.	Modernizacja baterii koksowniczej nr 4 w Koksowni Przyjaźń w Dąbrowie Górniczej	Założeniem projektu jest przebudowa baterii koksowniczej Nr 4 (w latach 2018-2021), z dostosowaniem jej do technologii ubijanego systemu napełniania komór koksowniczych mieszanką węglową	JSW KOKS S.A.	345 000 000 zł	Kluczowe
10.	Utworzenie kompleksu przemysłowego na terenie byłej Kopalni Węgla Kamiennego Krupiński	Program zakłada industrializację i przekształcenie terenów oraz obiektów byłej KWK Krupiński w Suszcu.	JSW S.A.	1 300 000 000 zł	Kluczowe
11.	Budowa rurociągu paliwowego Boronów-Trzebinia	Budowa rurociągu paliwowego Boronów-Trzebinia wraz z infrastrukturą towarzyszącą ma na celu poprawę bezpieczeństwa zaopatrzenia południa Polski w paliwa poprzez zwiększenie zasięgu transportu rurociągowego paliw z rafinerii PKN ORLEN w Płocku do Terminala Paliw w Trzebini. Poprzez wykorzystanie istniejącego już rurociągu Płock-Koluszki-Boronów rafineria zostanie połączona z Górnym Śląskiem – regionem o	PERN S.A.	215 000 000 zł	Kluczowe

		bardzo wysokiej konsumpcji paliw. Transport rurociągowy jest najbezpieczniejszym i najbardziej efektywnym sposobem zaopatrzenia w paliwa. Obecnie Górną Śląsk zaopatrywany jest transportem łączonym (rurociąg, kolej, transport kołowy) bądź koleją.			
CEL 6: POPRAWA WARUNKÓW ROZWOJOWYCH MIAST WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO					
12.	Wsparcie infrastruktury sportowej	W ramach przedsięwzięcia planuje się do szereg inwestycji infrastrukturalnych przewidzianych do realizacji w ramach ponad 50 podpisanych w 2018 roku umów o dofinansowanie. Pośród wielu projektów przewidzianych do realizacji, planuje się budowę hali lekkoatletycznej wraz ze strzelnicą sportową w Katowicach oraz przebudowę budynku pływalni i hali sportowej Uniwersytetu Śląskiego, zlokalizowanego w Cieszynie.	Ministerstwo Turystyki i Sportu (MTiS)	125 355 211,00 zł	Kluczowe
13.	Program wsparcia Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych mających na celu zakup sprzętu medycznego dla ratowania życia najmłodszych pacjentów	W województwie śląskim wytypowano do realizacji 7 projektów. Dofinansowanie otrzymają Szpitalne Oddziały Ratunkowe m.in. w Częstochowie oraz w Katowicach.	Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju (MiIR)	2 885 219,84 zł	Kluczowe
14.	Zakup tomografu dla potrzeb kardiologicznych	Projekt przewiduje zakup nowoczesnego skanera TK wraz z modernizacją pracowni. Dopełnienie placówki w tak nowoczesny sprzęt przyczyni się do zmniejszenia umieralności z powodu chorób układu sercowo-naczyniowego, w tym zawałów serca i niewydolności serca społeczności śląskiej	Górnośląskie Centrum Medyczne im. prof. Leszka Gieca Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach	5 500 000 zł	Kluczowe